



Få styr på din pension:
En tryk fremtid



Soraarnerussutisiaqarnissat isumannaaruk:
Siunissaq toqqissisimanartoq



Aningaasaqarnermut
Naalakkersuisoq Pele Broberg:
Maanna innuttaasut
qularnaariffiqineqarput
suaassaminnit pitsaanerusunik
atugaqarlutik utoqqalissasut.

Naalakkersuisoq for finanser,
Pele Broberg: – Nu har befolkningen
fået en garanti for, at de får bedre
vilkår i deres alderdom, end deres
forfædre.

Obligatorisk indbetaling:
Pension sikrer
tryk alderdom

De ældre skal garanteres den
bedst mulige tilværelse, når det
aktive arbejdsliv er forbi. Det
kræver rettidig opsparing og
dermed rettidig omhu

Af Pele Broberg
Naalakkersuisoq for Finanser

Vort lands befolkning kan se frem til at leve gen-
snitligt længere. Det er der selvfølgelig først
og fremmest grund til at glæde sig over. Udsig-
ten til en aldrende befolkning tydeliggør beho-
vet for at sikre en langsigtet sammenhæng imel-
lem landskassens udgifter og indtægter.

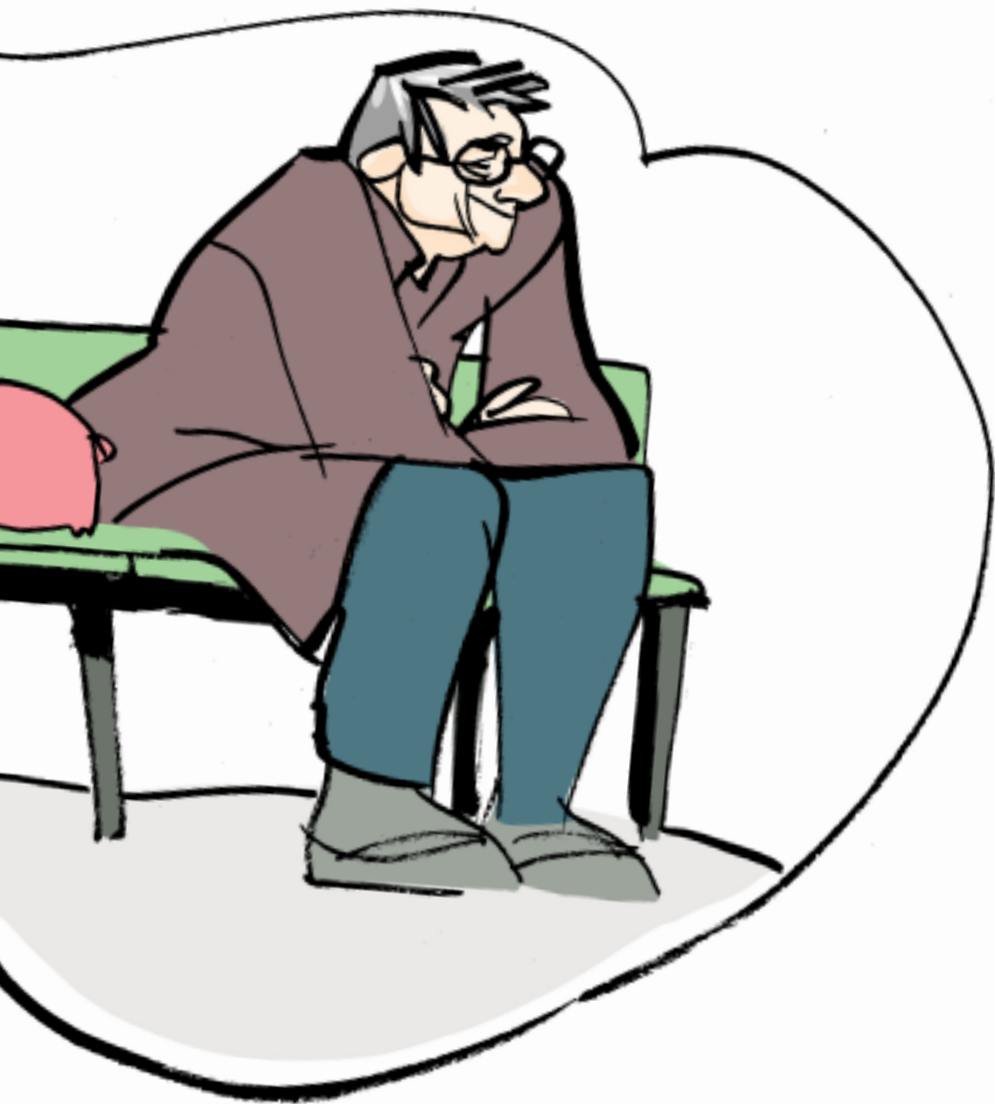
får bedre vilkår i deres alderdom, end deres for-
fædre. Pensionsordningen handler om dig, og
som du selv skal bruge, når den tid oprinder.
Loven omfatter alle borgere mellem 18 år og
pensionsalderen, som er fuldt skattepligtige til
Grønland og har en årlig indkomst på over
100.000 kr. og ikke i forvejen indbetaler til en
pensionsordning, f.eks. i forbindelse med deres
arbejde.
Loven om obligatorisk pensionsordning inde-
bærer, at borgere nu har en forpligtelse til selv at
spare op til pension. Mange borgere sparer al-
lerede op til en pension, enten gennem sin ar-
bejdsgiver eller på egen hånd. Borgere, der alle-
rede opfylder lovens krav, behøver derfor ikke at
oprette en ny pensionsordning.
På forårssamlingen 2016 vedtog Inatsisartut at
ændre hidtidige skattemæssige fradragsregler

” Nu har befolkningen fået en garanti
for, at de får bedre vilkår i deres alderdom,
end deres forfædre ”

Vores pensionister fortjener en god og tryk
alderdom efter et langt arbejdsliv. Og politisk øn-
sker vi at fremme et økonomisk selv bærende
samfund og dermed grundlaget for selvstæn-
dighed.
På efterårssamlingen 2016 vedtog Inatsisartut
derfor med bredt flertal en lov om obligatorisk
pensionsopsparing, som understøtter begge
disse målsætninger.
Vore medborgere plejer at have et forråd. Vi
fylder vores fryser op med forråd, og forbereder
os til enten fødselsdage, konfirmationer, højtide-
ligheder, og klargør sig til en særlig dag.
Pensionsordningen er netop et forråd til dig
selv. At sikre at du som person har et godt forråd
til den dag der bliver brug for det, da vi alle ved
at tiden ikke kan standses. Loven omhandler lige
netop dig.
Nu har befolkningen fået en garanti for, at de

for pensionsopsparinger i udlandet. Beskatning
af pensionsindbetalinger til udlandet blev rykket
fra udbetalingstidspunktet til indbetalingstids-
punktet.
Ændringen af fradragsreglerne for udenland-
ske pensionsopsparinger har fået den positive
konsekvens, at der er blevet større interesse
blandt vore lokale banker og pensionskasser for
at udbyde pensionsordninger. Derved får kun-
derne flere lokale valg, når de skal beslutte, hvor
deres pension skal placeres. Det er positivt, og
det vil være med til at fremme vort lands sam-
fundsøkonomi i en positiv retning, at der på den-
ne vis sker en øget opsparing inden for landets
grænser.
Jeg vil afsluttende gerne henvise til mulighe-
den for at finde mere information på internettet:
Se hjemmesiden www.aka.gl – under fanebladet
”pension”.





Soraarnerussutisiaqarnissamut
ileqqaagaqarnissaq:

Toqqissisimanartumik utoqqalinissamut qulakkeerinnissutaavoq

Utoqqaat suliunnaarunik
pitsaanerpaanik atugaqarnissaat
qulakkeerneqassaaq. Tamatumani
piffissaagallartillugu
ileqqaartoqassaaq

All. Pele Broberg

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq

Siunissami nunatsinni innuttaasut inuunertunerulernissaq ornitassaraat. Soorunalumi tamanna siullertut nuannaarutissaavoq. Nunatsinni innuttaasut utoqqalisut amerliartornissaat ilutigalugu nunatta aningaasaqarniarnikkut aningaasartuutini isertitanilu ataqatigiisinneqartariaqarnissaanillu tamanna aamma kinguneqassaaq.

Utoqqalinersiaqartortagut sivisuumik sulereersimanerup kingorna ajunngitsumik toqqissisimanartumillu utoqqalisinnaasariaqarput. Inuaqatigiit aningaasaqarnikkut imminut napatittut siuarsarneqarnissaat Naalakkersuinikkut kissaati-gaarput, tamatumanilu namminersulernissap

titaalernerinik soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu inatsit imaqarpoq. Innuttaasut amerlaqisut utoqqalinersiassanik ileqqaagaqalereerput, tamatumani sulisitsisoq aqqutigalugu imaluunniit nammineerlutik utoqqalinersiassanik ileqqaagaqarnermikkut. Taamaammat inatsisip piumasaqaataanik innuttaasut eqquutitsisut soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermik nutaamik pilersitsisariaqanngillat.

Inatsisartut upernaakkut 2016-imi ataatsimiinerminni soraarnerussutisiaqalernissamut nunani allani aningaasaatit pillugit ilanngaasiisarnermut malittarisassat maannamut atuussimasut allanngortinneqarneri pillugit Inatsisartuni aalajangiiffigineqarput. Nunani allani soraarnerussutisiaqalernissamut akilersuutit akileraarusersorneqarneri soraarnerussutisiassat tunniunneqarnerini akileraaruserneqarunnaarlutik kisiannili soraarnerussutisiassanut akilersuineri akileraarusersorneqartalerput.

Nunatsinni aningaaserivitta soraarnerussutisiaqarfiillu soraarnerussutisiassanik neqeroorniarnerminni soqutigineqarnerulernerik nunani al-

” Maanna inuiaqatigiit siuliminneq
pitsaanerumik utoqqalineri atugaqarsinnaalersillugit
qulakkeerneqarput ”

toqqammavissinnissaa.

Taamaammat Inatsisartut ukiakkut 2016-imi ataatsimiinnerini Inatsisartunit amerlanerussuseqartunit soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu inatsimmik akuersissuteqartoqarpoq, siunnerfinnik marlunnik siuliani taaneqartunut toqqamma-visseeqataasussaaq.

Inuiaqatigut peqqumaateqartarput. Inuuissior-nissamut, apersortittoornissamut, persuarsior-nissamut qerititsivik immertarparput ullup pingaartitatta nallernissaanut peqqumaasersorluta.

Ileqqaarineq tassaavoq ilinnut namminerpiamut peqqumaasersorneq. Ulloq nallertussamut inuup ataatsip peqqumaateqarluarnissaanut qulakkeerinnissut. Piffissap ingerlarga unitsineqarsinnaanngitsoq nalunagu inatsisip pineqartup inummut pineqartumut tunngaqqissaarpoq, Inuk pineqartoq toqqissisimalluni utoqqalininnaanissaanut qulakkeerinnissut.

Maanna inuiaqatigiit siuliminneq pitsaanerumik utoqqalineri atugaqarsinnaalersillugit qulakkeerneqarput. Ileqqaarinneq ilinnut tunngavoq, piffissaq nallerpat ilinnut atugassatit.

Tassannga innuttaasut 18-inik ukiullit aammalu utoqqalinersiaqalersut tamavimmik pineqarput, Kalaallit Nunaannilu akileraartussaataasut, aammalu ukiumut 100.000 kr.-it sinnerlugit isertitaqartut pineqarlutik, kiisalu assersuutigalugu suliffimminnut atatillugu utoqqalinersiaqalernissamut aqqissuussinermut akilersuilerinngitsut inatsimmi pineqarput.

Innuttaasut maanna nammineerlutik utoqqalinissaminut ileqqaagaqalernissaannik pisussaa-

lani soraarnerussutisiassanik ileqqaarineri ilanngaasersueriaatsip nutaap kingunerivaa. Taamaasillutik sullitat soraarnerussutisiassami sumiinnissaanik toqqaaniarnerminni neqeroorutini sumiiffinneersunik sullitat toqqagassaqarnerulisapput. Nunami ileqqaakkat annertusineqarneri nunatta inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut siuariartortinneqarnissaani iluaqutaassaaq.

Periarfissaq manna atorlugu nittartakkami paasissutissanik annertusisanik aallerfissaq inner-suukkusuppara: Takuuk nittartagaq www.aka.gl – immikkoortortami ”soraarnerussutisiat” ataani takuneqarsinnaapput.

SISA-mit paasissutissiineri aviisi
Informationsavis udgivet af SISA

Aaqqissornera | Tilrettelæggelse:
SISA & Mediehuset Sermitsiaq.AG.

Aaqqissuisut | Redaktion:
Michael Linfos
Trine Juncher Jørgensen
Arne Mølgaard

Nutserisut | Oversættelse
Sermitsiaq.AG & SISA

Suliarinnittoq | Produktion
Malene K. Christensen
Linda Rachlitz

Naqiterneqarfia | Tryk
Trykkeriet – Nordvestsjælland
Microvej 4, 4300 Holbæk



Imminut salloqittarnak – piumasaqaatit imatut eqquutsissavatit akileraarnissannullu kinguaattoornak

Illit 18-inik ukioqaleruit aamma Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartuullutit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuissaatit soraarninngornissat tikitserlugu. Taamatut Inatsisartut aalajangiipput maleruqqusallu Inatsimmi normu 21-imi 28. novembari 2016-imeersumi sukumiinerusumik nassuiarneqarput

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Illit akisussaaffigivat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuinissat. Inatsimmi soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisarnissamut piumasaqaammi illit isertitaqassut-sit apeqqutaavoq tamatumalu saniatigut ukiut ingerlanerini qaffakkiartussalluni.

Malugiuk inatsimmi soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut naatsorsorneqarmat ileqqaarnissamut tunngavimmik taaneqartumut naleqqiussilluni. Ileqqaarnissamut tunngavik tassaavoq isertitat tamakkerlugit apeqqutaatinnagu isertitat A-unersut imaluunniit B-unersut. Tassa imaappoq akiliuteqartarnani ineqarneq, akiliuteqartarnani biileqarneq, akiliuteqartarnani telefoneqarneq, internet assigisaasalu taakkua akileraaruserneqarnerisa nalingat aamma soraarnerussutisiaqalernissamut akiliinissamut tunngavinnut ilaassapput. Akiliutigisassap annertussusianut piumasaqaat ukiut tamaasa 1 procentpointimik qaffanneqartassaaq, 2024-mi 10 procentimut anngunnissaata tungaanut. Malugiuk inatsisip namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlatsisunut pisussaatisimmat suliffeqarfimmi sinneqartoorutinut naleqqiussilluni soraarnerussutisiaqalernissamut akiliuteqartartassasoq. Akiliutigisassap annertussusianut piumasaqaat ukiut tamaasa 1 procentpointimik qaffanneqartassaaq, 2022-mi 6 procentimut anngunnissaata tungaanut. Imaappat illit soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermik peqareerlutit aamma soraar-

nerussutisiaqalernissamut akiliutit koruuninngorlugit inatsimmi aalajangersakkamit qaffasinnerul-lutik, taava illit allamik iliuuseqartariaqanngilatit. Piumasaqaatinik naammassinnipputit kisianni

ilassutitut. Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup ilisimagu-niuk soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuus-sinermik atuuttumik atorsinnaasumik peqartutit,

” Illit akisussaaffigivat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akilersuinissat ”

nalorniguit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatsivimmut peqataaffigisannut paa-siniaassaatit siunnersoqqullutillu. Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussi-nermik peqanngikkuit soraarnerussutisiaqarnis-samut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanis-saq pillugu inatsit naapertorlugu, taava akileraar-tarnermut aqutsisoqarfiup skattekortimik nutaa-mik tunissavaatit, tassani akiliutissat amigaataasut akilersinneqassapput akileraarutip procentianut

taava akileraartarnermut aqutsisoqarfiup ani-ngaasat akilersinneqartut aaqqissuussinermut tassunga nuussavai. Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup taamatut aaqqissuussineq ilisimasaqarfiginngikkuniuk, taa-va akileraartarnermut aqutsisoqarfik soraarnerus-sutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pin-ngitsoorani ilaanissamut illit aqqit atorlugu piler-sitsissaaq.

Snyd ikke dig selv – sådan overholder du kravenes og undgår skattesmek

Når du fylder 18 år og er fuldt skattepligtig til Grønland, skal du betale til en pensionsordning, indtil du går på pension. Det har Inatsisartut besluttet og reglerne er beskrevet nærmere i Lov nr. 21 af 28. november 2016

Michael Linfos
Salgschef SISA

Det er dit ansvar, at du indbetaler til en pensions-ordning. Lovens krav til pensionsbidraget afhænger af din indkomst og vil stige med årene. Bemærk at loven regner pensionsbidrag i forhold til det, der kaldes opsparingsgrundlaget. Opsparingsgrundlaget er al indkomst, uanset om det er A- eller B-indkomst. Dvs. der også skal ind-betales pension af værdien for beskatningen af fri bolig, fri bil, fri telefon, internet mv. Kravet til bidragets størrelse bliver sat op med

1 procentpoint hvert år, til det når 10 % i 2024. Bemærk at loven forpligter selvstændigt er-hvervsdrivende at betale pensionsbidrag i forhold til det skattepligtige overskud i virksomheden. Kravet til bidragets størrelse bliver sat op med 1 procentpoint hvert år, til det når 6 % i 2022. Såfremt du allerede har en pensionsordning, og der indbetales et højere pensionsbidrag i kroner og ører end det loven foreskriver, behøver du ikke gøre mere. Så opfylder du kravenes, men er du i tvivl, bør du søge råd og vejledning hos dit pensionsselskab. Hvis du ikke har en pensionsordning i overens-stemmelse med loven om obligatorisk pensions-ordning, vil Skattestyrelsen udstede nyt skatte-kort, hvor de manglende indbetalinger vil blive opkrævet som et tillæg til trækprocenten. Hvis Skattestyrelsen er bekendt med, at du har en eksisterende brugbar pensionsordning, over-fører skattestyrelsen de opkrævede beløb til denne ordning. Er skattestyrelsen ikke bekendt med en sådan ordning, opretter Skattestyrelsen en ny obligato-risk pension i dit navn.

Namminersorlutik inuussutissarsiummik ingerlatsisunut piumasaqaatit atuuttut makkuupput:

Sinneqartoorutit	Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut minnerpaaq
100.000 koruunit inorlugit	Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaaq piumasaqataannngilaq
100.000 kr. aamma 150.000 kr. akornanni	Sinneqartoorutit 0 aamma 2 procentiata akornanni
150.000 koruunit sinnerlugit	Sinneqartoorutit 2 procentiat

” Det er dit ansvar, at du indbetaler til en pensionsordning ”

For selvstændigt erhvervsdrivende gælder følgende:

Skattepligtigt overskud	Minimum pensionsbidrag
Under kr. 100.000	Ikke krav om pensionsopsparing
Mellem kr. 100.000 og kr. 150.000	Mellem 0 og 2 % af det skattepligtige overskud
Over kr. 150.000	2 % af det skattepligtige overskud

Akissarsiaqartartunut atuuttut makkuupput:

Ileqqaarnissamut tunngavik	Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliut minnerpaaq
100.000 koruunit inorlugit	Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq piumasaqataa ngilaq
100.000 kr. aamma 150.000 kr. akornanni	Ileqqaarnissamut tunngaviup 0 aamma 4 procentia akornanni
150.000 koruunit sinnerlugit	Ileqqaarnissamut tunngaviup 4 procentia

For lønmodtagere gælder følgende:

Opsparingsgrundlag	Minimum pensionsbidrag
Under kr. 100.000	Ikke krav om pensionsopsparing
Mellem kr. 100.000 – kr. 150.000	Mellem 0 og 4% af opsparingsgrundlaget
Over kr. 150.000	4 % af opsparingsgrundlaget



Tabeli: Procentip qaffasissusiata qaffakkiartornera ukiuni 2018 - 2024

Tabel: Stigning i procentsats for årene 2018 - 2024

Ukioq / År	Procentip qaffasissusia / Procentsats
2018	4 %
2019	5 %
2020	6 %
2021	7 %
2022	8 %
2023	9 %
2024	10 %

Tabeli: Procentip qaffasissusiata qaffakkiartornera ukiuni 2018 - 2022

Tabel: Stigning i procentsats i årene 2018 - 2022

Ukioq / År	Procentip qaffasissusia / Procentsats
2018	2 %
2019	3 %
2020	4 %
2021	5 %
2022	6 %

Sooq soraarninngornissamut ileqqaassavit

Akissut – illit pillutit!

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq isummerfigissallugu ajornarpoq inuusuttuulluni sulilerluni aallartikkaanni. Tassami sulí ukiorpasuit soraarninngornissap tungaanut ingerlasussaam-mata. Kisianni, illit ullumikkut toqqarlugu aalaja-ngikkat illit inuuninnut soraarninngoruit annertuu-mik sunniuteqarput. Taamaattumik pingaaruteqar-poq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarner-mik qitiutitsinissat aamma aallaqqaaterpiaaniit qanoq ittoqarnera ilisimalersimagukku. Soqutaan-ngitsutut, paasiuminaatsutut aamma ajornartutut misinnarsinnaavoq, kisianni siunnersortinnissamik aamma ilitersorneqarnissamik ujartuigit – na-linginnaasuvoq tamanna akeqartarnani.

Imaassinnaavoq illit inuuninni allat amerlanerit inuunerminni ingerlanerat assigalugu ingerlasutit. Sulillutit allartippuit 20-ikkunnik ukioqarlutit taa-va sulissaatit soraarninngornissat tikillugu. Tama-tuma kingornatigut naatsorsueqqissaarnerit tun-

ngavigalugit ukiuni 15-ini soraarnerussaait, tassa nalinginnaasumik sulillutit isertittakkatit pigiun-naarlugit taamaattumillu aningaasartuutitit ta-maasa akilertassallugit, soorlu assersuutigalugu pisortat utoqqaalernersiaannit, neriutiginartumil-lu illit nammineq ileqqaakkannittaaq ilallugit.

Ullumikkut utoqqalinersiaqalersinnaavutit 66-inik ukioqaleruit pisartagaqalissaatit kisianni 2021-mi aanaararsuaq, soraarninngornissamut ukiut 67-inut qaffanneqassapput, immaqalu kiap ta-manna ilisimavaa siunissami piffissaq sivisual-laanngitsoq qaangiuppat soraarninngornissamut ukiut sulí qaffaqqinneqassapput.

Sulí sulilluta ingerlasugut ikiliartuinnarpugut utoqqarnik amerliartuinnartunik pilersuisussaa-sugut. Utoqqaat amerliartortut pisortat utoqqali-nersianut aningaasartuutaat amerliartortissavaat, tamannalu pisortat aningaasaataannik tatisiman-nilissaaq.

Taamaattumik isumassarsiatsialaavoq nammi-neq inuttut annertunerusumik akisussaaffeqarluni soraarninngornissamut ileqqaarnissaq. Tama-tuma kingunerisaanik illit nammineq sunniuteqar-figissavat soraarninngorlutit inuunissat aningaa-saqarnikkut qanoq ittuussanersoq.

Hvorfor spare op til pension

Det hurtige svar er – for din egen skyld!

Michael Linfos

Salgschef SISA

Det er svært at forholde sig til pensionsopspa-ring, når man som ung træder ind på arbejds-markedet. Det er jo først om rigtigt mange år, at man skal gå på pension. Men - de valg du træffer i dag, har stor betydning for dit liv, når du går på pension. Derfor er det vigtigt, at du har fokus på pensionsopsparing, og lige fra starten sætter dig ind i tingene. Det kan virke uinteressant, uover-skueligt og svært, men så søg råd og vejledning – det koster som regel ingenting.

Sandsynligvis følger dit liv de samme mønstre som de fleste andres. Du starter på arbejdsmar-

kedet i starten af 20'erne og arbejder til du skal gå på pension. Derefter har du statistisk omkring 15 år som pensionist, hvor du ikke længere har din sædvanlige arbejdsindkomst, og derfor skal betale alle dine udgifter - f.eks. fra en offentlig alderspension, forhåbentlig suppleret med din egen opsparing.

I dag kan du få tildelt alderspension, når du er 66 år, men allerede i 2021 bliver pensionsalderen sat op til 67 år – og hvem ved, måske vil pensi-onsalderen blive sat yderligere op inden for en overskuelig fremtid.

Vi bliver færre og færre erhvervsaktive til af forsørge et stigende antal ældre. Flere ældre vil forøge det offentlige udgifter til alderspension, og det bringer samfundsøkonomien under pres.

Derfor er det en rigtig god idé selv at tage et større personligt ansvar og få sparet op til pen-sion. Du har dermed indflydelse på, hvordan din pensionstilværelse økonomisk vil forme sig.



LEIFF JOSEFSEN

Illit qanoq iliorpit?

(Redaktion) Inuunertusiartorpugut ukiunilu aggersuni utoqqaat amerliartussallutik. Soorunami nuannaarutissaavoq. Soraarninngornissatsinnuli aningaasanik toqqortaqarniarluta qanoq iliortarpugut? Soraarninngorutta nassuerutigisariaqarparput sulineq taamaatittoq qaammammullu akissarsiat unillutik. Nuummi aqqusinermi angalaarpugut inuit soraarninngornissaminut ileqqaarnissaminut qanoq eqqarsarnersut qanorlu iliornersut apersorlutigik. Soraarne-russutisarnissamullu maleruagassat nutaat qanoq eqqarsaatersorfigisimaneraat.

Hvad gør du?

(Redaktion) Vi lever længere, og gruppen af ældre vokser de kommende år. Det er naturligvis glædeligt. Men hvad gør vi for at polstre os økonomisk til pensionisttilværelsen? Den dag vi må se i øjnene, at det er slut med det aktive arbejdsliv og den månedlige løncheck? Vi har været på gaden i Nuuk for at høre, hvad folk tænker og gør for deres pensionsopsparing. Og hvilke overvejelser de eventuelt har gjort sig om de nye pensionsregler.



LEIFF JOSEFSEN

Helene Janussen

Paasiuminaatsippara soraarnerus-sutisiassanut ileqqaarneq qanoq imaqarpiarnersaq. Eqqarsaatigival-laarnikuunngilara itinerusumik, ta-ava kisianni nikerartussaasut pa-asikannernikuuara, paasiuminaap-poq. SISA-mut paasiniaasinnaal-lunga nalunngikkaluara, kisianni paasiniaanikuunngilanga itinerusu-mik. Utoqqaliguma inuunerma pitsaasuunissaa soorunami pinga-arteqaara.

Jeg har ikke helt forstået, hvad den nye lov om pensionsopsparing indebærer. Ikke andet end at der er sket ændringer, og det forvirrer mig umiddelbart, fordi jeg endnu ikke har sat mig ind i de nye regler. Jeg ved ellers godt, at jeg kan søge in-formationer hos SISA, men jeg har ikke fået det gjort, selvom en god alderdom betyder meget for mig.

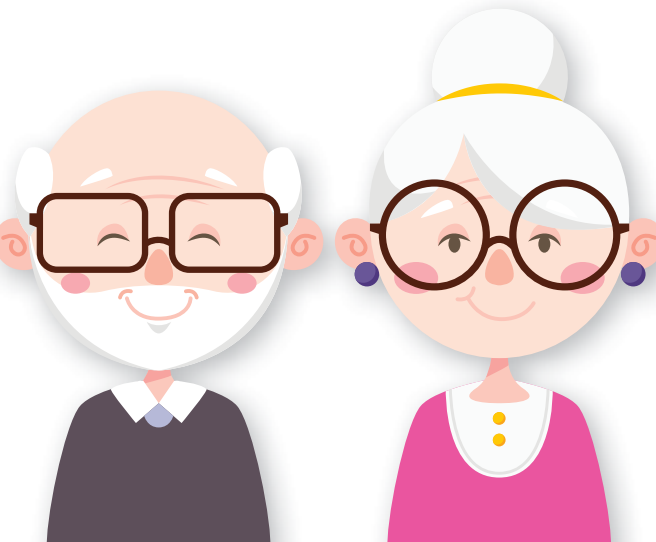


LEIFF JOSEFSEN

Brian Kibenich

Sulisut kattuffiat aqputigalugu soraarnerussutisiaqarnissannut ileqqaagaqarpunga. Maannakut ingerlaannarpoq, eqqarsa-atiginerusariaqarunarparali. Taamaattuartarpoq. Ilisimane-qartarpoq sillimmasiinermit tunngasut malinnaavigneqarta-riaqartut qanorlu akilersorneqarnersut. Namminersorlutilli Oqartussat killilertarpaat qanoq annertutigisumik akiliisoqar-tassanersaq. Sulisut kattuffiatigut soraarnerussutisiaqarnis-samut ileqqaartoqartariaqarnera uannut pissusissamisoor-poq, aatsaalli ukiuni kingullerni soraarnerussutisarnissaq ilua-mik eqqarsaatiginerusalerpara, piffissanngorpallu pingaar-uteqartussaalluni. Arlaltsigulli ileqqaarpunga. Soraarnerussu-tisinissamut ileqqaagaqartariaqarpoq, taannali kisimiittari-aqanngilaq, allaanngilarmi piginneqatigiissutitigut pinnguar-neq. Taamaattumik allatigut aamma ileqqarpunga siumut isigisumik aningaasaliillunga.

Jeg har en pensionsopsparing gennem min fagforening. På nuværende tidspunkt kører den bare, men jeg burde jo nok gøre mere ud af den. Det er jo det klassiske. Man ved, man skal holde sig ajour med det i forhold til, hvad der er tilknyttet af forsikringer og hvor meget, man betaler ind til den. Men Selvstyret sætter nogle grænser for hvor meget, arbejdsgive-ren kan indbetale. Det var naturligt for mig, at der fulgte en pensionsopsparing med fagforeningen, men det er først i de senere år, hvor jeg er begyndt at tænke mere alvorligt over pensionen, og at den faktisk kommer til at betyde noget på et tidspunkt. Jeg spiller dog på flere heste. Man skal have en pensionsopsparing, men jeg vil ikke have den alene, for det er lidt som at spille på aktier. Jeg har derfor også andre steder, hvor jeg investerer i forhold til at sikre mig fremadrettet.



LEIFF JOSEFSEN

Beatrine Heilmann

Annertunerusumik eqqarsaatersuuteqarfigineq ajorpara, nalunngiinnarpara ileqqaakka taakku automatiskimik kater-sortarlugit taavalu akissarsiamia ilaannik nammineq akiliute-qartarlunga. Pingaartippara soorunami ileqqaqassallunga, imaanngikkaluarluni soraarnerussuteqarnissamut kisiisa eqqarsaatigalugit, kisianni ileqqaqarlunga. Arlaannik ajorna-tooriataassagaluaaraanni sillimmateqarnissaq taanna pingaa-ruteqarmat.

Jeg har ikke tænkt nærmere over det, jeg ved bare, at det sker automatisk, hvor jeg selv betaler en del af pensionsopspa-ringe af min løn. Jeg synes det er vigtigt med opsparing og ikke kun i forhold til pensionen, men decideret opsparing. Det vigtigt at have nogen forsikring, såfremt der sker noget med en.



LEIFF JOSEFSEN

Gitte Johnsen Lynge

Soraarnerussutinissamut amerlanerusunik ileqqaarnissara eqqarsaatigisimanngilara. Tassalu allatuulli qaffasitsigisunik akissarsineq ajorama. Atorfillit soraarnerussutisiaqarnissamut aningaasaateqarfianut sulisitsisora akiliisarpoq, taamaallluna 65-iliiguma atorfillittatut soraarnerussutisiaqarsinnaallunga. Tamatuma saniatigut soraarninngoruma Danmarkimut nuun-nissara isumaliutigaara. Atorfillittatut soraarninngoruma nuna-tsinnit Danmarkimi qaffasinnerusunik soraarnerussutisiaqar-nissara pineruara. Nammineq sinniisuuvunga, ukiorpassuar-nilu una assigiinngisitsineq peerniarsimagaluara. Kalaallit Nunaanni Danmarkiinnermiit 25-30 procentimik appasinne-rusunik pisartussavugut. Tamatuma saniatigut tamakkiisumik atorfillittatut soraarneruguit Kalaallit Nunaanni – tassalu ukiut 25-t sinnerlugit atorfillittatut sulisimallutit – Kalaallit Nunaanni utoqqalinersianik pisinnaanngilatit, amerlavallaanik pissarsis-arnarit peqputigalugu. Danmarkimi atorfillittatut soraarnerus-sutisiat utoqqalinersiutillu tamakkiisut pissarsiarineqarsinna-apput. Taamaattumik kalaallit ilinniartitsisorpassuit palasillu ullumikkut Danmarkimi najugaqarput. Taamaanngippat aningaasatigut imminut sianiinnaassapput. Aamma Danmar-kimi inuuniarnermi aningaasartuutit apparsinnerupput.

Jeg gør mig ingen tanker om flere pensionsopsparinger. Jeg er tjenestemand. Det betyder, at jeg ikke får en så høj løn som andre. Arbejdsgiveren indbetaler til gengæld en pension til Tjenestemændenes Pensionskasse, som giver mig ret til tjene-stemandspension, når jeg fylder 65 år. Bortset fra det over-vejer jeg at flytte til Danmark, når jeg bliver pensioneret. Det har noget at gøre med, at jeg får mere udbetalt i tjene-ste-mandspension i Danmark end i Grønland. Jeg er selv tillidsre-præsentant, og jeg har i årevis forsøgt at få den her – diskri-minering – fjernet. Vi får udbetalt 25-30 procent mindre i Grønland, end hvis man bor i Danmark. Plus at i Grønland, hvis du har en fuld tjenestemandspension – det vil sige, har arbej-det mere end 25 år som tjenestemand – så får du ikke nogen grønlandsk folkepension udbetalt, fordi du simpelthen får for meget udbetalt. I Danmark får man både sin tjenestemand-s-pension og fulde folkepension. Derfor bor mange grønland-ske folkeskolelærere, præster i Danmark i dag. Ellers snyder de sig selv økonomisk. Leveomkostningerne er også billigere i Danmark.



LEIFF JOSEFSEN

Anton M. Petersen

Siusinnerusukkut soraarnerussutisarnissaq eqqarsaatigisor-suusimanngilara. Ukiulli ilngerlaneranni allanngorpoq. Nalunngilara SISA-mi soraarnerussutisissaallunga, naluarali aningaasat ileqqaarneqartut ikippallaarnersut. Procentit akis-sarsiatigut SISA-mut akilutigineqartatut qaffasinnerusinnaap-put. Nammineq soraarnerussutisinissamat allatigut ileqqa-agaqanngilanga, maannakkulli isumaliutigaara. Arlaanik iliu-useqarnissamat piffissanngorpoq. Siusinnerusukkut soraar-nerussutisiassannut ileqqaarnissara soqutigisimanngilara. Ulluinnarni eqqarsaatigineqarneq ajorpoq: Utoqqaligutta suna inuussutigissavarput. Aatsaat maannakkut taamak uki-oqalerama tamakku eqqarsaatigisalerpakka. Misigisimavunga kingusinaarlunga aallartillunga. SISA-milli soraarnerussuti-siaqarnissara naammagisimaarpara. Aallarniutaavoq.

Jeg har ikke tænkt så meget over pensionen tidligere. Men det har ændret sig med alderen. Jeg ved godt, at jeg har en pension hos SISA, men jeg ved også, at de penge, der bliver overført til opsparingen, er for lidt. Den procentdel, der går over løntrækket og ender i SISA, kunne godt være meget højere. Jeg har ikke selv oprettet andre pensionsopsparinger, men det spekulerer jeg over nu. Det er nok på tide at gøre et eller andet. Jeg har ikke interesseret mig for pensionsopspa-ring tidligere. Det er ikke noget, man tænker over i det dag-lige: hvad vi skal leve af, når vi bliver ældre. Det er først nu, hvor alderen er til det, at jeg tænker over den slags. Jeg føler faktisk, at jeg kommer for sent i gang. Men jeg er tilfreds med min pension i SISA. Det er en start.



LEIFF JOSEFSEN

Ivalo Hammeken Schultz

Eqqarsaatigisorsuuneq ajorpara. Soraarnerussutisiaqalerni-samat aaqqissuussineq nutaaq uannut aallartiffiuvoq nutaaq, naak ileqqaagaqareeraluarlunga. Naluara qassiunersut. Aam-ma soraarninngoruma qassanik pisassanersunga. Taamatut eqqarsaatigisimanngilara. Maannakkorpiaq meeqqakkalu inuunitta pitsaasuunissaa eqqarsaatiginerusimavara. Maan-nakkorpiaq pisut agagulu angumeriniagassat eqqarsaatigine-rusarsimavakka. Ukiut 30-35-it qaangiuppata soraarninngo-ruma inuunissara pilersaarusiorsimanngilara. Arlaatigut takor-looruminaappoq. Imaassinnaavoq maannakkut akiliinerit kontomi malinnaavigineqarsinnaalerpata pitsaanerulissasoq. Taamaalilluni pinngitsaalisamik soraarnerussutisiaqarnissamat ileqqaarneq pitsaasuuvog, malinnaavigiuminarnermat. Paasissutissat amerlanerusimasinnaagaluarpur. Soorlu aamma timip aalatinnissaata pingaassusaa paasissutissiissutigine-qartartoq. Tamanut peqqinnarlunilu pitsaassagaluarpog utoqqaligutta inuunissarput eqqarsaatiginerusuugutsigu.

Jeg har ikke gjort mig så mange tanker. Den nye pensionsord-ning bliver en ny start for mig, selv om jeg allerede har sparet op. Hvor meget har jeg ikke styr på. Heller ikke hvad jeg vil få, når jeg engang skal på pension. Sådan har jeg ikke tænkt over det. Jeg har mere prioriteret min livskvalitet her og nu og mine børn. Det har kørt meget på nuet, og hvad man skal nå til i morgen. Jeg har ikke planlagt livet, som det vil se ud om 30-35 år, når jeg skal på pension. Det er uoverskueligt på en eller anden måde. Det kan være, det bliver bedre nu, hvor man kan følge med i indbetalingerne på sin konto. På den måde er det godt med en tvungen pensionsopsparing, så man får bedre overblik. Der kunne godt have været lidt mere information. Ligesom når der bliver informeret om vigtighe-den af motion. Det kunne være sundt og godt for alle med mere fokus på vores situation på vores ældre dage.



LEIFF JOSEFSEN

Angutinnguaq Heilmann

Pingaaruteqartorujussuuvog inuuneq ullumi eqqarsaati-galugu, pissutigalugu inuttut nammineq taamanikkussamat artorsassanngikkutta siumut eqqarsarnissaq pingaartorujus-suuvog. Uanga nammineq misigisara aallaavigalugu aamma qitornannut ingerlateqqereerpara taanna, siumut pilersaar-uorlusi iliorniaritsi, taamanikkussamat oqinnerussaaq inuu-neq. Ullumikkut suna tamarmi aningaasanik aqunneqarami, taamaasiunngikkutta siunissami immitsinnut artorsartittus-saagatta.

Det er meget vigtigt at tænke fremad, for at kunne klare sig godt senere. Jeg har selv givet den læresætning videre til mine børn: at de skal planlægge fremad for at gøre livet let-tere. Alt bliver styret af penge i dag, og det må vi have i tan-kerne, hvis vi ikke skal gøre livet tungt for os selv.



LEIFF JOSEFSEN

Jørgen Hammeken-Holm

Soraarnerussutisinissaq inuuninni eqqarsaatigineq ajorpara. Atorfeqarnerma ilagiinnarpaa. Saniatigut soraarnerussutisinissamat ileqqaarnissaq, aningaasaliinissaq assigisaalluunniit eqqarsaatigisimanngilakka. Naluaraluunniit taamanikkussamat qanoq pissaqassanerlunga. Nalunarumaanngilaq. Soorunami nalunngilara soraarninngoruma aningaasatsialaassasut, taamanikkulli qanoq sunniuteqarumaarnersut naluara.

Pension er ikke noget, der præger min tilværelse. Det er noget, der kører automatisk som en del af min ansættelse. Jeg har ikke overvejet ekstra pensionsopsparinger og investeringer og så videre. Jeg ved ikke engang, hvor meget jeg ender med at få. Den tid, den sorg – eller glæde. Jeg er selvfølgelig klar over, at det er nogle rigtig dejlige penge at have, når jeg går på pension, men hvad det kommer til at betyde for mig til den tid, ved jeg faktisk ikke.

Erla Vinther

Maannakkorpiaq soraarninngor-nissannut ileqqaarnissaq eqqarsaati-gisarpara. PFA Soraarnermiissimavu-nga, siulersuisulli sinniisutullu aallarti-tat aalajangerput ukiut nikinneranni PFA Pension Danmarkimut nuunne-qassasoq. Isumaqarpunga soraarne-russutisiaqarnissamat akiliisartuusu-gut aalajangiinermi akuutinneqarnis-satsinnut periarfissaqanngitsugut. Apeqquaterpassuupput siunissannut nalorninarsisitsisut. Apeqquut sul-i mi-sissorpara. Inatsitigut immikkoortor-passuupput paasiniartariaqakkakka. Nalunaarutigineqartut paasissutissa-nut PFA Pensionimit pissarsiannut na-apertuutinngillat. Inatsitigut piuma-saqateqarpoq iluamik paasissutissiis-sutigineqarsimanngitsunik. Isumaqar-punga sumi najugaqarnissamat pitut-tugaasugut.

Lige nu tænker jeg en del over min pensionsopsparing. Jeg havde PFA Soraarnej, men bestyrelsen og repræsentantskabet besluttede at flytte vores opsparing til PFA PENSION i Danmark her ved årsskiftet. Jeg mener, at vi som pensionsbetalere har fået urimelig lidt mulighed for at blive inddraget i beslutningen. Der er mange spørgsmål, som gør mig usik-ker på fremtiden. Jeg undersøger stadig spørgsmålet. Der er mange juridiske aspekter man skal sætte sig ind i. Det, jeg er blevet meddelt, harmonerer ikke med de oplysninger, jeg har fra PFA PENSION. Der er en masse juridiske betingelser, som vi ikke er blevet orienteret or-dentlig om. Jeg føler, at vi er stavnsbundet.



PRIVAT

Hvorfor spare op i Grønland frem for i udlandet

Michael Linfos
Salgschef SISA

Torben Jørgensen, bestyrelsesmedlem og medlem af investeringsudvalget i SISA

I 2016 ændrede Naalakkersuisut lovgivningen på skatteområdet således, at indbetalinger til udenlandske pensionsordninger fra 2017 skal beskattes i Grønland inden indbetaling til den udenlandske pensionsudbyder. Således sikres det, at penge tjent i Grønland også bliver beskattet i Grønland.

Indbetalinger til grønlandske pensionsudbydere giver stadigvæk fradrag i skatten ved indbetaling og beskattes først med almindelig indkomstskat, når de udbetales. Altså ingen ændringer i forhold til tidligere.

Ultimo 2017 trak PFA Soraarnej sig ud af Grønland og medlemmernes opsparing er blevet beskattet og den resterende del overført til PFA Pension i Danmark. Landskassen fik dermed en ekstraordinær indtægt på ca. 475 mio. kroner, som skal være med til at finansiere de nye lufthavne i Grønland.

I 2017 publicerede SISA et notat som også er tilgængelig på vores website www.sisa.gl

Det fulde notat er gengivet her:

Det er en dårlig idé for den Grønlandske stat, at befolkningen sparer op med beskattede midler.

6. september 2017

Carsten Anker Nielsen, ansvarshavende aktuar i SISA

Grønlands offentlige gæld er begunstiget af det lave renteniveau på statsobligationer i Danmark. Derfor er den direkte låneomkostning meget lav – selv over en lang tidshorison. Det betyder, at selv med lave forventninger til pensionsinstitutternes afkast fremover, bliver pensionsopsparing med beskattede midler i stedet for ubeskattede midler en dårlig idé for de offentlige finanser.

Problemstillingen om beskatning ved udbetaling frem for ved indbetaling har også været diskuteret i Danmark i forbindelse med dette års finanslov. Der er opmærksomhed på, at beskatning ved udbetaling er mere efficient for samfundet på grund af rentetilskrivningen.

I gennemsnit vil en pensionsindbetaling ligge ca. 30 år før den udbetales. Når pensionsopsparingen sker med ubeskattede midler forrentes den fremtidige skat med afkastet i pensionsinstituttet og der betales hvert år PAL skat heraf. Den offentlige gæld nedsættes løbende med PAL skatten af afkastet og endelig med skatten af den fremtidige udbetaling. Hvis pensionsopsparingen sker med beskattede midler betales skatten på indbetalingstidspunktet, og skattebeløbet kan anvendes til at reducere den offentlige gæld med det samme.

Hvis politikerne har neutrale tidspræferencer vil den bedste beskatningsform være den, som nedbringer den offentlig gæld mest.

Et simpelt regnestykke viser, at fremrykning af beskatningen er en dårlig idé.

I de seneste år, har den direkte renteudgift knyttet til offentlig gæld ligget på 1,5%. Hvis der eksempelvis sker en forøgelse af skatten med 50 mio. kr. som følge af, at pensionsbidraget ikke fradrages i den skattepligtige indkomst, vil denne forøgelse på 50 mio. kr. forrentet med 1,5% medføre at den offentlige gæld om 30 år er 78 mio. kr. mindre.

Hvis pensionsbidraget ikke var blevet beskattet, ville de 50 mio. kr. ved et årligt afkast på 6% være steget til 221 mio. kr. samtidig med, at der løbende var indbetalt PAL skat, som havde reduceret gælden med 43 mio. kr. Alt i alt ville den offentlige gæld dermed være ca. 264 mio. kr. mindre – altså 186 mio. kr. lavere end ved fremrykket beskatning.

Med disse forudsætninger vil fremrykningen af beskatningen kun give 30% af det man ellers kunne opnå.

Det er på ingen måde udelukket, at de nuværende økonomiske forhold omkring forskellen imellem den direkte renteudgift på den offentlige gæld og afkastet på pensionsopsparing fortrinsvis placeret i reale aktiver kan fortsætte i 30 år. Ved at placere pensionsopsparingen i reale aktiver er der dog en risiko for at det kan gå dårligere.

Tabellen på næste side viser, at selv om det skulle gå så usandsynligt dårligt, at pensionsafkastet kun er 2% over 30 år, vil den offentlige

gæld blive reduceret betydeligt mere ved udsættelse af beskatningen.

De 50 mio. kr. svarer til den direkte skat, som udløses hvis fradragsberettiget pensionsopsparing på 115 mio. kr. ændres til at være uden fradragsret. Samtidig med denne beskatning må det selvfølgelig forventes, at pensionsopsparingen nedsættes med den direkte skat på 50 mio. kr. Hermed vil der i stedet for 115 mio. kr. kun blive indbetalt 65 mio. kr. i pensionsinstituttet, og det kan forudsættes, at denne del af pensionsopsparingen tilskrives samme afkast og bidrager med det samme PAL beløb.

Tabellens effekt på gældsreduktionen efter 30 år vil være akkumulerende år efter år. Således vil man 10 år efter de 30 år være ca. 800 mio. kr. fattigere, hvis det årlige afkast i gennemsnit har været 4%.





Sooq Nunatsinni ileqqaarnissaq nunanit allanit salliunneqassava

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Naalakkersuisut 2016-imi akileraartarnermut inatsimmik allanngortitsipput imaalillugu nunani allani soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfinnut akiliutit 2017-imiit Kalaallit Nunaanni akileraaruserneqartalissasut, tassa nunami allami soraarnerussutisiaqalernissamut nioqquteqartumut akiliutigineqannginnerminni. Taamaaliornikkut qulakkeerneqarpoq aningaasat Kalaallit Nunaanni akissarsiarineqartut aamma Kalaallit Nunaanni akileraaruserneqassasut.

Kalaallit soraarnerussutisiaqalernissamut nioqquteqartuinit akiliutit akiliutigineqarnerminni akileraarnermi sulii ilanngaatingeqarsinnaapput aamma aatsaat tunniunneqarnerminni nalinginnaasumik isertitatut akileraaruserneqassallutik. Tassa imaappoq siusinnerusukkut pissutsit allanngortinneqanngillat.

PFA Soraarneq 2017-ip naanerani Kalaallit Nunaannit anivoq ilaasortaasalu ileqqaagaat akileraaruserneqarput sinneruttullu Danmarkimi PFA Pensionimut nuunneqarlutik. Taamaalilluni Nunatta Karsia immikkut ittumik isertitaqarpoq 475 mio. koruunit missaannik, taakku Kalaallit Nunaanni mittarfinnut nutaanut aningaasalersuinnermut ilaatigut atorneqassapput.

SISA 2017-imi allakkiamik saqqummiussaarpog taanna aammattaaq nittartakkatsinni uani www.sisa.gl pissarsiarineqarsinnaavoq.

Allakkiaq tamakkerlugu saqqummiunneqarpoq uani:

Kalaallit Nunaannut isumassarsiatsialaanngilaq innuttaasut aningaasanik akileraarusikkanik ileqqaassappata.

Ulloq 6. septembari 2017
Carsten Anker Nielsen, SISA-mi akisussaasuulluni aktuari
Torben Jørgensen, SISA-mi siulersuisunut ilaasortaq aamma aningaasaliisarnermut ataatsimiititaliami ilaasortaq

Kalaallit Nunaata akiitsui Danmarkimi statsobligationit erniaasa appasinnerannit pitsaasumik atugassaqartinneqarput. Taamaattumik toqqaannartumik taarsigassarsiaqarnermi aningaasartuutit assut appasipput, aammattaaq piffissaq ungasinnerusog isigalugu. Tamanna imatut paasineqassaaq siunissami soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfiit iluanaaruteqarnissaasa

appasinnissaannut ilimaginnikkaluaraanniluunniit, taava soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat akileraarusikkat akileraaruserneqanngitsunut taarsiullutigit pisortaq aningaasaqarnerannut tamanna isumassarsiatsialaanngilaq.

Tunniussinnermut tunngatillugu akileraarusiineq akiliinermi akileraarusiinnermut taarsiullugu aamma tamanna Danmarkimi ukioq manna aningaasanut inatsimmu atattillugu oqallisigineqarpoq. Eqqumaffigineqarpoq tunniussinnermi akileraarusiineq inuiaqatigiinnut sunniuteqarnerussasog ernialersuineq tunngavigalugu.

Agguaqatigiissitsilluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaat tunniunneqannginnerminni ukiut 30-t missaanni uninngassapput. Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat akileraaruserneqanngippata taava soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatsivimmi iluanaarutit siunissami akileraarutaasussanik ernialersorneqassapput tamannalu ukiut tamaasa PAL-mik akileraaruserneqassaaq. Pisortat akiitsui ingerlaavartumik iluanaarutit PAL akileraarut aqqutigalugu apparitussapput kiisalu naggataatigut siunissami tunniunneqartussat akileraarutaannik. Imaappat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat aningaasanik akileraarusikkanik akilerneqarlutik taava piffissami akiliuteqarfiusumik akileraarut akilerneqassaaq, kiisalu akileraarutit annertussusia oqartussaasut akiitsuinik appartitsinnermut ingerlaannaq atorneqarsinnaalluni.

Imaappat politikkerit arlaannut attuumassuteqanngitsumik piffissamik sallititaqarlutik taava akileraarusiineq pitsaanerpaaq tassaassaaq oqartussaasut akiitsuinik annerpaamik appartitsisoq.

Kisitsinerup ajornanngitsup takutipkaa akilerarusiinissamik siuartitsineq isumassarsiatsia-

laanngitsoq. Ukiuni kingulliinerusuni oqartussaasut akiitsuinut ernianut aningasartuut toqqaannartumik attuumassuteqartoq 1,5 procentimiippoq. Soorlu assersuutigalugu akileraarutaasog 50 mio. koruuninik qaffappat, tassa soraarnerussutisiaqalernissamut akileeqataassut akileraarutigineqartussat isertitanit ilanngaatingeqannginnerata kingunerisaanik, taava ilassutaasog 50 mio. koruuninik annertussuseqartoq 1,5 %-imik ernialersorlugu tamatuma kingunerissavaa oqartussaasut akiitsuia ukiut 30-t qaangiuppata 78 mio. koruuninik annikinnerulernerat.

Soraarnerussutisiaqalernissamut akileeqataasut akileraaruserneqarsimanngippat taava taakku 50 mio. koruunit ukiumut iluanaarutit 6 %-iuppata 221 mio. koruuninut qaffassimassapput, tamatumunngalu ilutigitillugu ingerlaavartumik akileraarut PAL akilerneqartarsimassalluni, tamatuma akiitsut 43 mio. koruuninik annikillisisimassavai. Tamakku tamaasa ataatsimut isigalugit tamatuma kinguneranik oqartussaasut akiitsuui 264 mio. koruunit missaannik ikinnerussapput, tassa imaappoq 186 mio. koruuninik ikinnerullutik siusinnerusukkut akileraarusiinnermut sannilliussilluni.

Piumaqaatit taakku atorlugit siusinnerusukkut akileraarusiineq taamaallaat angusarisinnaasat 30 %-nik angusaqarfiusinnaavoq.

Tamatumani ilanngutinngitsoorneqanngilluinarpoq maannakkut aningaasaqarniarnermi pissutsit tunngavigalugit oqartussaasut akiitsuia toqqaannartumik erniatigut aningasartuutaasa aamma soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat piviusumik naliliutinut inissinneqarsimassut assigiinngissutaannut tunngasut ukiuni 30-ni

ingerlaannarsinnaanerat. Taamaattorli soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat naliliutinut piviusunut inissinneqarnerisigut pitsaannginnerusumik ingerlasoqarsinnaanera nalorninartoorfiusinnaavoq.

Matuma kinguliani tabelimi takutinneqarpoq naak ajorluinnartumik ingerlasoqaraluarpat, tassa soraarnerussutisiassanik iluanaarutit ukiut 30 ingerlanerini taamaallaat 2 %-iulluni, taava oqartussaasut akiitsui kingusinnerusukkut akileraarusiineq tunngavigalugu malunnaateqarluartumik ikilissapput.

Taakku 50 mio. koruunit toqqaannartumik akileraarut assigaat, tassa soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat 115 mio. koruunit ilanngaatingeqarsinnaasut allanngortinneqarpata ilanngaatingeqassanngitsutut. Akileraarusiinnermut tassunga ilutigitillugu soorunami naatsorsuutigisariaqarpoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat apparnissaat toqqaannartumik akileraataasunit 50 mio. koruuniusunit. Tamatuma kingunerisaanik 115 mio. koruuninut taarsiullugit taamaallaat 65 mio. koruunit soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfirmut akilerneqassapput, kiisalu naatsorsuutigineqassaaq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat taakkua ilaat iluanaarummik assinganik ilaneqassapput aamma PAL aningaasartaanik assinganik tapertassallutik.

Tabelip sunniutaa ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsuinik appartitsinnermut ukiut tulleriarlugit annertusiartussaaq. Taamaalilluni ukiut taakkua 30-t qaangiutereerpata ukiut qulit qaangiunnerisigut 800 mio. koruunit missaannik piitsuunerusoqassaaq, ukiumoortumik iluanaarutit agguaqatigiissitsilluni 4 procentiusimappata.

Oqartussaasut akiitsuia assigiinngissusiat ukiut 30-t ingerlanerini 50 mio. koruuninik akileraarusiilluni /

Forskel i offentlig gæld efter 30 år af en beskatning på 50 mio. kr.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfimmi ukiumoortumik iluanaarutit / Årligt afkast i pensionsinstitut	Ukiut 30 qaangiunneranni toqqaannartumik akileraarutit / Direkte skat efter 30 år	PALakileraarut ukiut 30-t ingerlanerini / PAL-skat over 30 år	Ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsut ikilinerat katillugit / Samlet gældsreduktion efter 30 år	Ingerlaannartumik akileraarusiinnermi ukiut 30-t ingerlanerini akiitsut ikilissutaat / Gældsreduktion ved straksbeskatning efter 30 år	Assigiinngissut = oqartussaasut ukiut 30-t qaangiunnerini akiitsuia ikilinerat / Forskel = mindre offentlig gæld efter 30 år
6%	221,2	42,6	263,8	78,2	185,6
5%	173,5	31,0	204,5	78,2	126,3
4%	135,9	21,7	157,6	78,2	79,4
3%	106,3	14,3	120,6	78,2	42,4
2%	82,8	8,4	91,3	78,2	13,1

Soraarnerussutisiassanut katersineq toqqissisimanermik pilersitsivoq

Soraarnerussutisiassanik katersinissamut qularnaarinninneq utoqqaat suliunnaarsimasusut sulilu suliffeqartut atugaannik pitsaanerulersitsissasoq, aappariit Qeqertarsuarneertut isumaqarput

All. Arne Mølgaard

Aappariit Isak Hansen 70-inik ukiulik aamma Amalie Henningsen 81-inik ukiulik, Qeqertarsuarmini namminneq illuminni illoqarfiimmit avinngarusimalaartumi eqqissisimanartumilu najugaqarput. Isak Hansen ukiuni 38-nngortuni Qeqertarsuarmini Nukissiorfinni maannakkumut suliluvoq. Illoqarfimmi SIK-p immikkoortortaani ilaasortaavoq, 1999-imilu SISA pilersinneqarmalli soraarnerussutisiassanik katersilersimavoq. Sulinermini tiimimut 170 kruunisarpog, sapaatillu

ikiorserneqanngikkaluarlunga suliluvoq inuusinnaagama qujamasuutigaara. Sulinermini inummut peqqinnartuuvog, Isak Hansen oqarpoq.

Amalie Henningsen 16-inik ukioqarluni sulinermini inuusutissarsiuqeqarpoq, 60-inillu ukioqarluni Qeqertarsuarmini napparsimmavimmi suliffimminiit soraarinnngorpoq. Soraarinnngorami 4.000 kruuninik soraarnerussutisivoq. Siusinnerusukkullu soraarnerussutisiassanik katersititsisarneq atuutilersinneqarsimasariaqaraluartoq, taanna isumaqarpoq.

– Sulinerma nalaani soraarnerussutisiassanik katersititsisarneq annerusumik atugaanngilaq, tamannalu soorunami uggornalaarpoq. Siusinnerusukkut soraarnerussutisiassanik katersaqarsimagaluaruma, maanna aningaasaqarnitsinnut immaq pitsaanerusumik sunniuteqarsimassagaluarpog. Taamaattumik sulisartut tamarmik SIK-mut ilaasortanngortarnissaat pingaaruteqarpoq, Amalie Henningsen oqarpoq.

Aappariili maanna aningaasatigut taparser-



– Suliffeqarnera ilaatigut pissutingalugu aningaasaqarnerput naammaginnartumik ingerlavoq, Isak Hansen oqarpoq. Aappariit aningaasaqarnerat naammattusaariffiulaarsinnaasarmat, soraarnerussutisiassat SISA aqutingalugu qulakkeerneqartarnert iluarisimaarpat.

– Vi kan stadig få vores økonomi til løbe rundt, særligt fordi, at jeg stadig arbejder på fuldt tid i Nukissiorfiit, siger Isak Hansen. Parrets økonomi strammer, og de er derfor lettet over, at pensionerne er sikret gennem SISA.

” SISA aqutingalugu soraarnerussutisiassanik katersineq suliunnaarnissannut piareersarneruvoq pitsaasoq. Soraarnerussutisiassakka sulinikkut katersorpakka, tamannalu iluaqutaassaaq ”

akunneranut 40 tiimit sulisarpog. Qaammammusiaaniillu 3,40 procentit soraarnerussutisiassaanut ilanngaatigineqartarput.

– SISA aqutingalugu soraarnerussutisiassanik katersineq suliunnaarnissannut piareersarneruvoq pitsaasoq. Soraarnerussutisiassakka sulinikkut katersorpakka, tamannalu iluaqutaassaaq. Taamaatut aqqiisimaneq uannut aappannullu iluaqutaanissaat qularutiginngilara, Isak Hansen oqarpoq.

Isak Hansen Nukissiorfinni suliffimmini tatigisaavoq, sulisitsisuatalu suliinnarnissaanik periarfississimavaa, taamaattumillu pisinnaatilluni suliinnarnissani naatsorsuutigaa.

– Soraarnerussutisiassat qulakkeerneqareersimagaluatut, pisinnaatilluni suliinnarnissaq pingaaruteqarpoq. Taamaaliornikkut pisortaniit

soqatigiillutik ikioqatigiilluarnertik iluaqutigilluarpat.

Akissarsiakinnerusut eqqumaffigineqarnerusariaqartut

Isak Hansen politikimik pinialunnermillu soqutigisaqarpoq, 1990-ikkullu ingerlaneranni Qeqertarsuup Kommunerisimasaani kommunalbestyrelsimut ilaasortaanikuuvog. Maannalu inuiaqatigiinni pisunut sulil qanimut malinnaalluarpoq. Ukiorpasuarmini ilinniagaqarsimanani sulisartuusimagami, ilinniagaqarsimanngitsut sulinikkut atugaat ilisimasaqarfigilluarpa. Tamannalu ilaqutariinnut meerartalinnut eqquisartoq ilisimavaa. Sulisartut amerlasuut saniatigooralugu piniermarmik aalisarnermillu tapertaqartariaqar-

put, taakkulu pisaminnik tunisisinnaanissaminnut annertunerusumik periarfissaqartariaqarsorai.

– Ilaqutariit sulisartukkormiut meerartallit amerlasuut aningaasatigut ilungersunartorsiorlutik inuupput. Taamaakkaluartoq mattannik tuniniaasinnaanngillat, aammalu qalerallinnarnissamut nipisanniarnissamullu allagartamik tunineqarsinnaanatik, Isak Hansen oqarpoq.

Tamannalu allannngortinniarlugu SIK aamma politikarit suliuniuteqartariaqartut, sulisartoq misilittagartoq isumaqarpoq.

Sunngiffimmi soqutigisaq pinngitsoorneqarsinnaanngitsog

Isak Hansen saniatooralugu piniermertut aalisartullu peqatigiiffiannut ilaasortaajuarsimavoq. Naallu siornatigumut naleqqiullugu pinierneq aalisarnerlu annikinnerusumik ingerlatilerualarlu-

git, aappariit aasaanerani ukiussamut sulil pili-niartarput.

– Sunngiffimmi soqutigisarput inuunitsinnut pingaaruteqarlunnarpog. Umiatsiarput piniutillu aserfallatsaalineqartuartaqarput. Naak ukioq-qortusilaaralualuta sulil eqalunniarneq pujuu-nerlu ingerlattarpagut, aammassannillu panerititsisarluta. Taamaaliarluta ukiussamut kalaalimi-nernik peqqumaasersortarpugut, Isak Hansen oqarpoq.

Isak Hansenip umiatsiaaqqani maanna imaanut singissimalereerpaa aasaaneraniilum asimiittarnissaminnut piareersalereerput. Aappariit ukiorpaalunni inissiani najugaqareerlutik maanna namminneq illuminni eqqissisimasumi avatagii-seqartumi eqqissillutik najugaqarput.

Pensioner sikrer tryghed

Øget fokus på pensionsordninger er med til, at øge vælvære for de ældre – også for dem der stadig-væk er på arbejdsmarkedet, siger et ældre par fra Qeqertarsuaq

Af Arne Mølgaard

70-årige Isak Hansen og 81-årige Amalie Henningsen lever i dag, en stille tilværelse i eget hus i udkanten af byen i Qeqertarsuaq. Isak Hansen er ansat på 38. år som ufaglært arbejdsmand i Nukissiorfiit i Qeqertarsuaq, og han er medlem i den lokale SIK-afdeling. Siden SISA blev etableret i 1999, har han sparet op til sin pension. Han har en 40 timers arbejdsuge med en timeløn på 170 kroner. 3,40 procent af hans månedsløn bliver trukket fra, og lagt til hans pensionsopsparing.

– Den nugældende pensionsordning med SISA,er en enestående mulighed for os, der stadig er på arbejdsmarkedet. Det betyder, at jeg sikrer min pension, samtidig med at jeg stadig får løn fra mit arbejde. Det er en meget betryggende ordning for mig og min samlever, siger han.

Isak Hansen’s arbejdsgiver har opfordret ham til at beholde sit arbejde, så længe han kan, Han regner derfor med at beholde sit job flere år endnu, selv om dåbsattesten siger, hvad den gør.

– Selvom man har en sikker og god pensionsordning, er det vigtigt, at man er på arbejdsmarkedet så længe det er muligt. Jeg er glad for, at jeg ikke er afhængig offentlige ydelser, så længe mit helbred er godt. At holde sig aktiv er godt for helbredet. Både det mentale og det fysiske, siger han.

Udgifter til hobby

Isak Hansen og hans samlever Amalie Henningsen har i mange år boet i et rækkehus, men er

flyttet til et hus for tre år siden. De bruger stadig meget af deres fritid i naturen. Parret har en mindre jolle. Derfor kniber det til tider med at spare op, efter alle udgifter er betalt.

markedet, siden siden hun var 16 år og blev pensioneret fra sit job på sygehuset i Qeqertarsuaq, da hun fyldte 60 år. Hun ærger sig over, at SIK ikke havde sikret bedre pensionsordninger tidli-

” Den nugældende pensionsordning med SISA,er en enestående mulighed for os, der stadig er på arbejdsmarkedet ”

– Jeg har ikke fået lønforhøjelse i de seneste mange år. Det betyder, at vi ikke har så meget til overs i slutningen af måneden. Men det er noget, man lærer at leve med, siger Isak Hansen.

Amalie Henningsen har været på arbejds-

gere.

– Der var ikke så meget fokus på pensionsordninger, dengang jeg var på arbejdsmarkedet, og det er selvfølgelig lidt ærgerligt. Men vi støtter hinanden og klarer os økonomisk.

Soraarninngorneq inuunerissaarneq – naatsorsuutigisatit naapertorlugit akilersuigit

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarneq piffissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu aningaasaliineruvoq taamaattumillu pingaartuuvoq siusissukkut ileqqaagaqarnerit aallartissallugu. Siusinnersukkut aallartikkuit utoqqalinersiaqalerninni pitsaanerusumik aningaasaqassaatit.

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Soraarninngornissap tungaanut qanoq amerlatigisunik ileqqaagaqarnissamut malitassanik arlaqartunik peqarpoq. Tamanna inunnut ataasiakkaanut tunngassuteqartorujussuuvoq tassanilu apeqqutaapput maannakkut isertitarisat aamma qanoq inuuneqarneq. Imaasinnaavoq illit qaquguugaluarnersoq soraarninngoruit angalasarusuttutit, sunngiffimmi sammisamik nutaamik sammisaqarusuttutit, ilaquttatit aamma erngut-tatit ilagalugit arlalippassuarnik imaluunniit al-larlunnarmik sammisaqartarusuttutit. Tamatumani apeqqutaalluinnarpoq illit utoq-qalinissannut naatsorsuutigisatit aningaasaqar-ninnut naleqquttuussanersut. Pingaaruteqarpoq isertitat aamma aningasartuutit akornanni oqi-maaqatigiittoqarnissaa, aamma inuuneq inuune-rerusutat inuunerissanerit.

Ilimanarluinnartumik ataatsimoortumik pit-saanerpaamillu takunnissinnaaninnut iliuuserisin-naasatuat tassaavoq ingerlaavartumik aningaa-saqarnerit misissortarlugu aamma naleqqus-sartarlugu, soraarninngunnginnerni akiitsut aki-lerlugit aamma pisussaaffiit allat inarlugit. Soo-runami aammattaaq soraarninngornissannut naammattunik ileqqaagaqarnissat aqussavat. Tabelinik assigiinngitsunik suliaqarpugut tassa-ni naatsorsorlutigu soraarnerussutisiaqalernissa-mut aaqjissuussinnermit qanoq amerlatigisunik tunineqarnissat ilimagisinnaanerit, tassani apeq-qutaavoq qanoq akilersuineq aamma ileqqa-aqarneq qanga aallartinneqarsimanersoq.

Tabeli 1-imi takutinneqarpoq maannakkut naliu-sut tunngavigalugit inuunerup sinnerani tun-niunneqartussatut ilimagisinnaasatit, tassa ullu-mikkut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaar-lutit aallartikkuit kiisalu 66-inik ukioqalerlutit utoqqalinersiaqaleruit. Naatsorsuutigaarput ukiumut akissarsiavit 10 %-iat SISA-mi soraarne-russutisiaqalernissamut ileqqaassagit, kiisalu ukiumut akissarsiatit 250.000 koruuniusut.

Tabeli 2-imi takutinneqarpoq maannakkut naliu-sut tunngavigalugit inuunerup sinnerani tun-niunneqartussatut ilimagisinnaasatit, tassa ullu-mikkut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaar-lutit aallartikkuit kiisalu 66-inik ukioqalerlutit utoqqalinersiaqalissaatit pensionisiaqaleruit. Naatsorsuutigaarput ukiumut akissarsiavit 15 %-iat SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileq-qaassagit, kiisalu ukiumut akissarsiatit 420.000 koruuniusut.

Tabelini erseqqissumik takuneqarsinnaavoq

Tabeli 1: SISA-mi ileqqaakkanut assersuut
Nioqqutigisaaq: Inuunerup sinnerani soraarnerussutisiat piffissaq qularnaveeqqut ukiut 10

Tabel 1: Eksempel på opsparing i SISA
Produkt: Livsvarig livrente med garantitid på 10

Ullumikkut ukiorisat / Alder i dag	Ukiumut isertitat / Årsindtægt	Soraarnerussuti-sianut akilitut / Pensionsbidrag	Ukiumut pisartagassatut naatsorsukkat / Forventet årlig ydelse
25 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 83.074
30 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 70.643
35 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 59.011
40 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 48.105
45 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 37.857
50 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 28.206
55 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 19.081
60 år	Kr. 250.000	10%	Kr. 10.315

soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnerup sapinngisamik siusissukkut aallartinneqarnissaa. Assersuut tabeli 1-imiittoq takugutsigu 45-nik ukiulik taava naatsorsuutigisariaqarparput, pine-qartoq 37.857 koruuninik soraarnerussutisiaqar-sinnaasoq, ileqqaagaqarneq 45-nik ukioqarluni aallartinneqarpat. Taanna 45-nik ukiulik soraar-ninngornissaminut 350.000 koruuninik ileqqaa-reersimaguni aamma akissarsiami 250.000 koruu-niusut 10 %-iat 66-inik ukioqalernissami tungaa-nut akilertarneri ingerlatiinnaruniuk, taava ukIU-mut pisartagassai 69.763 koruuninut naatsorsuu-tigisariaqarput.

SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileq-qaagaqaruit sukkulluunniit malinnaaffigisinnaa-vat qanoq amerlatigisunik ileqqaagaqarnerlutit, kiisalu 66-inik ukioqaleruit utoqqalinersiassavit qanoq amerlatiginissaasa naatsorsuutigineqar-nerat. Taamaaliussaait nittartagarput aqqutigalugu www.sisanet.dk Aammattaaq isumassarsiatsialaavoq paasissal-lugu pisortanit utoqqalinermi pensionisiassat qanoq amerlatiginissaat paasissallugu, taamaa-liornikkullu soraarninngunnginnermi aningaa-saqarnerup qanoq isikkoqarnissaa ataatsimoor-tumik takusinnaallugu.

Pension og livskvalitet – indbetal efter dine forventninger

Pensionsopsparing er en langsigtet investering og derfor er det vigtigt, at du starter tidligt med at spare op. Jo tidligere desto bedre økonomi som alderspensionist

Michael Linfos
Salgschef SISA

Det findes flere tommelfingreregler for, hvor me-get man skal spare op til pension. Det er meget individuelt og afhænger af ens nuværende ind-tægt og levestandard. Det kan være, du har lyst til at rejse, dyrke en ny hobby, foretage en masse aktiviteter med familie og børnebørn eller noget helt andet, når du engang går på pension. I bund og grund handler det om, at dine for-ventninger til din alderdom står mål med din økonomi. Det er vigtigt, at der er balance mellem indtægter og udgifter – og du kan leve det liv, du gerne vil. Den eneste måde du med stor sandsynlighed kan få det bedste overblik er ved løbende at gennemgå og tilpasse din økonomi - afvikle gæld og andre forpligtigelser – inden du går på

pension. Så skal du selvfølgelig også have styr på, at du får sparet nok op til pension. Vi har udarbejdet nogle tabeller, hvor vi har beregnet, hvor meget man kan forvente udbe-talt fra din pensionsordning, alt afhængig af hvad man indbetaler, og hvornår man begynder at spare op.

Tabel 1 viser, hvad du kan forvente at få udbetalt i nutidsværdi som livsvarig livrente, hvis du star-ter på en pensionsopsparing i dag, og du går på alderspension som 66 årig. Vi har forudsat, du indbetaler 10 % af din årsløn, til pensionsopspa-ring i SISA og at lønnen er kr. 250.000 om året.

Tabel 2 viser, hvad du kan forvente at få udbetalt i nutidsværdi som livsvarig livrente, hvis du star-ter på en pensionsopsparing i dag, og du går på alderspension som 66 årig. Vi har forudsat, du indbetaler 15 % af din årsløn, til pensionsopspa-ring i SISA og at lønnen er kr. 420.000 om året.

Det er tydeligt at se i tabellerne, at det er vig-tigt at starte sin pensionsopsparing så tidligt som muligt. Hvis vi tager eksemplet i tabel 1 med den 45-årige, så vil vi altså forvente, at på-gældende vil kunne få en pension på kr. 37.857, hvis opsparingen begynder i alder 45. Hvis den 45-årige allerede har opsparet kr. 350.000 til pen-

Tabeli 2: SISA-mi ileqqaakkanut assersuut
Nioqqutigisaaq: Inuunerup sinnerani soraarnerussutisiat piffissaq qularnaveeqqut ukiut 10

Tabel 2: Eksempel på opsparing i SISA
Produkt: Livsvarig livrente med garantitid på 10 år

Ullumikkut ukiorisat / Alder i dag	Ukiumut isertitat / Årsindtægt	Soraarnerussuti-sianut akilitut / Pensionsbidrag	Ukiumut pisartagassatut naatsorsukkat / Forventet årlig ydelse
25 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 209.711
30 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 178.345
35 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 148.991
40 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 121.465
45 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 95.597
50 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 71.231
55 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 48.191
60 år	Kr. 420.000	15%	Kr. 26.054

sion og så fortsætter med at indbetale 10 % af sin løn på kr. 250.000 frem til pensionering i alder 66 vil den forventede årlige ydelse være kr. 69.763 vis du har en pensionsopsparing i SISA kan du hele tiden følge med i hvor meget der er sparet op og hvad din forventede alderspension

vil være når du fylder 66 år. Det gør du på vores portal www.sisanet.dk Det er også en rigtig god idé at finde ud af, hvad du kan forvente i offentlig alderspension og dermed få et samlet overblik over sin øko-nomi inden man går på pension.

Soraarnerussutisiaqaler-nissamut ileqqaarneq utoqqalinersiallu ataqatigiissillugit

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Danskitut innuttaassuseqassaait aamma Nunat-sinni najugaqarlutit utoqqalinersiutitik pisar-taqarnissamut akuerineqassaguit. Maannakkut pisortatigoortumik utoqqalilluni pensionisiaqar-nermut piffissaq killiussaq tassaavoq 66-inik ukioqalerneq. 1. januaari 2021 aallarnerfigalugu pisortatigoortumik utoqqalilluni pensionisiaqa-lernissamut ukiut 67-inik qaffanneqassapput.

- Utoqqalinersiat tunniunneqartartut pingaarnertut marlunnik immikkoortoqarput:**
- Tunngaviusumik utoqqalinersiat 2018-imi annerpaamik annertussuseqarput 61.201 kr. utoqqalinersialinnut tamanut
 - Utoqqalinersianut tapertat 2018 2018-imi annerpaamik annertussuseqarput 75.915 kr. utoqqalinersialinnut kisimiittunut

75.915 kr. utoqqalinersialimmut allamik utoqqalinersiaqanngitsumik inoogateqartumut aamma aappariit isertitanik maana atuuttunik

200.000 koruunit ataallugit utoqqalinersiutit saniatigut aamma Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat malillugu isertitalinnut. 42.198 kr. utoqqalinersialinnut inooqatigiittunut

Utoqqalernersianut tapertanut apeqqutaavoq inuttut qanoq inissisimanerit, tassa illut kisimiit-tuunersuutit, inoogateqarnersutit imaluunniit utoqqalinersiuteqanngitsumik inoogateqarner-sutit.

Tunngaviusumik Utoqqalinersiat aamma Utoq-qalinersianut Tapertat kittaartumik ikilisinne-qartarput, tassunga apeqqutaalluni allanit iserti-taqarnerpit qanoq annertutiginera. Tunniuttak-kat marluullutik ukiumoortumik akinut naleqqus-sarneqartarput.

Utoqqalinersiat pillugit uani www.sullissivik.gl annertunerusumik atuarsinnaavutit immikkoor-tumi uani Utoqqalinersiat imaluunniit kommuni najugaqarfigisat saaffigisinnaavat paasissutissa-nik sukumiinerusunik pissarsiniarlutit.

Matuma ataani assersuutini sisamani pineqar-put soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkat aamma utoqqalernersiutit akunnerminni ataqa-tigiinnerat.

Tabeli 3:

40-nik ukioqartoq ukiumut 250.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 10 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutitik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 1 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 3:

40 årig med en årlig indkomst på kr. 250.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 10 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvi-sning til tabel 1)

Tabeli 4:

25-nik ukioqartoq ukiumut 250.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 10 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutitik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 1 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 4:

25 årig med en årlig indkomst på kr. 250.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 10 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvi-sning til tabel 1)

Tabeli 5:

40-nik ukioqartoq ukiumut 420.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 15% akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutitik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 2 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 5:

40 årig med en årlig indkomst på kr. 420.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 15 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvi-sning til tabel 2)

Tabeli 6:

25-nik ukioqartoq ukiumut 420.000 koruuninik isertitaqartoq maannakkut SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarluni aallartippoq, soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqarnermut 15 % akilertarpai, 66-inik ukioqaleruni utoqqalinersiutitik pisartakkanut ataqatigiissillugit. (Tabeli 2 innersuussutigineqarpoq).

Tabel 6:

25 årig med en årlig indkomst på kr. 420.000 starter en pensionsopsparing i SISA nu, og indbetaler 15 % til pensionsopsparingen – kombineret med ydelser ved alderspension som enlig ved 66 år. (Henvi-sning til tabel 2)

Suussuseq / Art	Aningaa-sat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	250.000
Tunngaviusumik utoqqali-nersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	75.915
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	48.015
Ukiumut isertitat apparnis-saattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	64.869

Suussuseq / Art	Aningaa-sat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	250.000
Tunngaviusumik utoqqali-nersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	68.232
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	83.074
Ukiumut isertitat apparnis-saattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	37.493

Suussuseq / Art	Aningaa-sat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	420.000
Tunngaviusumik utoqqali-nersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	50.956
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	121.465
Ukiumut isertitat apparnis-saattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	186.378

Suussuseq / Art	Aningaa-sat kr. / Beløb i kr.
Ukiumut isertitat A / Årlig A-indkomst	420.000
Tunngaviusumik utoqqali-nersiat naatsorsuutigisat / Forventet Grundpension	61.201
Utoqqalinersianut tapertat naatsorsuutigisat / Forventet Tillægspension	11.245
Missingiut Inuunerup naanissaanut Soraarnerussutisiat / Prognose Livsvarig Livrente	209.711
Ukiumut isertitat apparnis-saattut naatsorsuutigisat / Forventet nedgang i årlig indkomst	137.843



Pensionsopsparing i samspil med alderspension

Michael Linfos
Salgschef SISA

Du skal være dansk statsborger og have bopæl i Grønland for at få tilkendt alderspension. Den offentlige pensionsalder er på nuværende tids-punkt 66 år. Pr. 1. januar 2021 forhøjes den of-fentlige pensionsalder til 67 år.

- Alderspension består primært af to ydelser:**
- Grundpension 2018 udgør maksimalt kr. 61.201 for alle alderspensionister
 - Tillægspension 2018 udgør maksimalt kr. 75.915 for enlige alderspensionister

kr. 75.915 for alderspensionist, der er samlevende med en, som ikke er alderspensionist og hvor

parret samlet har en aktuel indkomst under kr. 200.000 ud over alderspension og pension efter Nordisk Konvention om social sikring. kr. 42.198 for samlevende alderspensionister

Tillægspension er afhængig af din civile status, altså om du er enlig, samlevende eller samle-vende med en, som ikke er alderspensionist.

Der reduceres gradvist i både Grundpension og Tillægspension alt afhængig af hvor store ind-tægter du har fra anden side. Begge ydelser in-deksreguleres årligt.

Du kan læse mere om alderspension på www.sulissivik.gl under punktet Pension eller kontakte din bopælskommune for yderligere oplysninger.

Nedenstående fire eksempler viser samspillet mellem pensionsopsparing og alderspension.



Sooq SISA-mi ileqqaassavit

Michael Linfos

SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Uagut oqariartuuterput tassaavooq soraarne-russutisiaqalernissamut aaqqissuussinernik pilerinartunik, katersat erniaannik qaffasinner-paanik aammalu nalorninartoorfiusinnaasut appasinnerpaaffimmi inissisimatitsilluta tun-niussaqarnissarput. Tassaavugut Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaa-teqarfik aamma ilaasortanik pigineqartooq. Aktiaatilinnut sinneqartoorutiniq tunniussisus-saangilagut, uagut ilaasortatsinnut sinneqar-toorutiniq tunniussisussaavugut.

Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermut ukiorpasuaarni misilittagaqar-pugut aamma maannakkut Nunatsinni kisimiil-luta soraarnerussutisiaqalernissamut aningaa-saateqarfiuvugut, PFA Soraarnej Nunatsinnit aninerata kingornatigut.

Nunatsinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfittut nunatsinni naatsorsueq-qissaarnermi paasissutissanik aallaaveqarnissaq pissusissamisoorpoq. Tamanna imatut paasi-neqassaaq siunissami soraarnerussutisianik tunniussisarmissamut missingiutaasut, nunat-sinni qanoq sivilutigisumik inuusarnej aallaa-vigalugu naatsorsortaratsigit. Nunatsinni qa-noq sivilutigisumik inuusarnej qaffakkiartor-poq, kisianni suli danskit qanoq sivilutigisumik inuusarnerannit appasinneruvoq, tamannalu-mi annertungaatsiartumik sunniuteqarpoq illit soraarnerussutisiassavit ilinnut tunniunneqar-nerannut.

Soraarninngornermi uagut tunniuttakkagut inuunerup sinnerani soraarnerussutisiassatut tunniunneqartarput ukiuni qulini piffissaq qularnaveeqqutigalugu. Inuup 66-inik ukiullip ilimagisinnaavaa 80,6-inik ukioqalernissami tungaanut inuusinnaanini, tassa nunatsinni naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit paasissutis-sat naapertorlugit, akkerlianik danskit toquso-qartarneranut assersuutissatut killiussaanni 88,0-inik ukioqalernissaq tikillugit inuusinnaa-neq ilimagineqarluni.

Tamanna imatut paasineqassaaq inunnut ataasiakkaanut soraarnerussutisiaq tunniunne-qartooq SISA-mi 33 %-it missaannik qaffasin-neruvoq, tassa inuunerup sinnerani soraarne-russutisiassatut pisartakkat danskit toquso-qartarneranut naatsorsuinerisa malinneqassa-galuarnerannut sanilliussilluni.

SISA Nunatsinni kisimiilluni soraarnerussuti-siaqalernissamut neqerooruteqartuuvooq, nu-natsinni naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit paa-sissutissat naapertorlugit inuunerup sinnerani soraarnerussutisiaqalernissamik neqeroorute-qartooq, taamaattumik ilinnut tamanna anner-tuumik iluaqutissartaqassaaq SISA-mi ileqqaa-gaqarnissannut.

SISA-mi soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaqaruit sukkulluunniit malinnaaffi-gisinnaavat qanoq amerlatigisunik ileqqa-gaqarnerlutit, kiisalu 66-inik ukioqaleruit utoq-qalinersiassavit qanoq amerlatiginissaasa naat-sorsuutigineqarnerat. Taamaaliussaatiit nittar-tagarput aqqutigalugu www.sisanet.dk

Hvorfor spare op i SISA

Michael Linfos

Salgschef SISA

Vores mission er, at levere attraktive pensions-ordninger med det bedst mulige afkast og den lavest mulige risiko. Vi er en grønlandsk pensionskasse og er ejet af medlemmerne. Vi skal ikke levere et overskud til aktionærer – vi skal levere overskud til vores medlemmer.

Vi har mange års erfaring med pensionsop-sparing i Grønland – og er nu den eneste pen-sionskasse i Grønland efter PFA Soraarnej har trukket sig ud af Grønland.

Som grønlandsk pensionskasse er det natur-ligt at tage udgangspunkt i grønlandske stati-stiske data. Det betyder, at vores fremtidige prognoser for pensionsydelse er beregnet ef-ter den grønlandske levealder. Levealderen er stigende i Grønland, men den er stadigvæk la-vere end den danske, og det betyder faktisk en

hel del, når du skal have din pension udbetalt.

Vores ydelser ved pension bliver udbetalt som en livsvarig livrente med en garantitid på 10 år.

En 66-årig kan i gennemsnit forvente at leve 80,6 år efter de grønlandske statiske data, mens den danske benchmark dødelighed gi-ver en forventet restlevetid til alder 88,0.

Det betyder, at den månedlige pensions-ydelse, der udbetales til den enkelte er cirka 33% højere i SISA end hvis livrenten blev be-regnet på dansk dødelighed.

SISA er den eneste pensionsudbyder i Grøn-land, der kan tilbyde en livsvarig livrente be-regnet efter grønlandske statiske data – så der-for vil det være en stor fordel for dig at spare op i SISA.

Hvis du har en pensionsopsparing i SISA kan du hele tiden følge med i hvor meget der er sparet op og hvad din forventede alderspen-sion vil være når du fylder 66 år. Det gør du på vores portal www.sisanet.dk

Vi er ikke de første

Der er stor folkelig opbakning til pensionsordningerne i Danmark og på Færøerne. I Danmark er der tale om en frivillig ordning, som 80 procent betaler til, mens der på Færøerne er indført en obligatorisk pensionsordning i stil med den grønlandske model.

Af Trine Juncher Jørgensen

Det danske pensionssystem er flere år i træk blevet kåret som verdens bedste. Det skyldes en kombination af et rigtig godt offentligt pensionssystem i form af folkepensionen, og at 80 procent af alle danskere har deres egen pensionsordning i kraft af deres job eller i privat regi.

– Vi har udryddet fattigdom blandt ældre. I mange andre lande er fattigdom blandt ældre et kæmpe problem. Dertil er vores pensionssystem godt, fordi langt de fleste, når de går på pension, kun oplever et begrænset fald i indkomst. Dvs. at de kan fortsætte deres økonomiske levevis og f.eks. blive boende i boligen, når de går på pension. Det har stor værdi for den enkelte og for samfundet, siger vicedirektør Jan V. Hansen fra Forsikring & Pension, der er brancheorganisation for forsikring- og pensionselskaberne i Danmark.

Pensionskroner og lønkroner

I Danmark har man ikke lovbestemt pensionsordning, men alligevel er pensioner så indgroet en del af den danske arbejdsmarkedsstruktur, at stort set alle danskere betaler til en pensionsordning. Det er dog ikke kommet af sig selv.

I 1957 indførtes folkepensionen og i 1964 ATP-ordning, der er en tillæggsforsikring, som arbejdstager og arbejdsgiver er forpligtet til at indbetale til. De fleste arbejdsmarkedspensionsordninger blev etableret i 1930'erne, mens LO og FTF-medlemmerne kom med i 1960'erne. I 1987 blev der indgået en aftale, der dækkede stort set resten af arbejdsmarkedet.

En krumtap i det danske pensionssystem er, at en pensionskrone skal være lige så meget værd som en lønkrone.

– Den balance har præget den måde, man har tænkt pension på i Danmark. Når man skal have en lønmodtager til at hensætte en del af lønnen i 40-60 år, så er det vigtigt, at det opleves som en

god investering for den enkelte. Politisk disciplining er altafgørende, så folk ikke er bekymrede for, om pengene brandbeskattes eller forsvinder. Dernæst er det vigtigt, at når pensionen udbetales, så bliver den ikke modregnet for kraftigt i de offentlige systemer. Det har pensionsreformerne heldigvis sikret, så det igen kan betale sig at spare op til pension, siger Jan V. Hansen.

Tilbageføringsalder justeret

Et centralt element i den danske pensionsordning er, at man har besluttet, at tilbageføringsalderen skal følge udviklingen i levetid. Dvs. jo yngre man er, desto flere statistiske leveår har man tilbage, og desto senere kan man gå på pension.

– Det danske pensionssystem er med tilbageføringsreformen fra 2006 og 2011 fremtidsikkert. Det har været nødvendigt for at skabe den rigtige balance mellem antal år på arbejdsmarkedet, hvor man betaler skat og antal år på pension, hvor man modtager ydelse, siger Jan V. Hansen, der kalder det et udtryk for en meget perspektivrig og fremadrettet økonomisk tænkning.

Der er dog stadig en mindre gruppe, der står uden for pensionssystemet i Danmark. Det drejer sig om selvstændige, en mindre gruppe på arbejdsmarkedet og endelig dem helt uden for arbejdsmarkedet.

– Der er tale om en meget sammensat gruppe af folk; nogle klarer sig rigtig godt og lægger til side, og andre med mere svingende indkomster samt endelig lavindkomstgruppen, der står helt uden for arbejdsmarkedet på f.eks. førtidspension. Sidstnævnte har ikke mulighed for at lægge til side, men vil på den anden side heller ikke opleve den store lønnedgang i pensionsårene. For de øvrige forsøger man med positive incitamentsstrukturer og skattemæssige fordele, at få dem til at betale pension.

– De pensionsreformer, som netop er ved at blive vedtaget, betyder, at det i langt højere grad vil kunne betale sig at spare op til pension. Vi har da et håb og en forventning om, at nogle af de her grupper, vil begynde at spare op.

Obligatorisk pension på Færøerne

På Færøerne blev der indført obligatorisk pensionsordning i 2014 efter flere års tilløb.

– Politikerne og befolkningen havde et ønske om en tvungen pensionsordning, fordi de fleste godt kunne se, at befolkningsvæksten og sammensætningen af befolkningen med flere og



flere ældre vil skabe en pensionsbombe om nogle år, som det offentlige system ikke kan håndtere alene. Derfor vil den obligatoriske pensionsordning også medføre en regulering i folkepensionen, hvilket der er en vis forståelse for på Færøerne, men som også har skabt meget debat, fortæller bestyrelsesformand i Betri Pensjón,

skede man også at styre måden, folk fik udbetalt pensionen på, således, at man ikke får hele beløbet på en gang, men får en større del udbetalt i bidder som livrente og ratepension.

– Det politiske mål har således været at sikre, at folk ikke bruger alle pensionsmidlerne med det samme, men netop fordeler dem over alle

” Vi har udryddet fattigdom blandt ældre. I mange andre lande er fattigdom blandt ældre et kæmpe problem ”

Mortan Poulsen, der er et af de tre pensionsselskaber på Færøerne.

Den obligatoriske pensionsordning betyder, at alle færinger betaler et mindre beløb i pensionsbidrag. I 2018 udgjorde beløbet 4 procent af lønnen. I 2029 skal bidraget udgøre 15 procent. I modsætning til i Danmark beskattes pensionsbidraget straks, hvilket betyder at pensionen er skattefri, når den udbetales. Fra politisk hold ønskes

pensionsårene, siger Mortan Poulsen.

Det er arbejdsgiveren der ved hver lønudbetaling overfører det lovbestemte pensionsbidrag. Har medarbejderen ikke valgt, hvor pensionsbidraget skal overføres til, vil arbejdspladsen vælge et pensionsselskab eller bank at overføre pengene til. På den måde sikrer man, at alle der får udbetalt løn, får indbetalt pensionsbidrag.



Danmarkimi soraarnerussutisiaqartitsisarneq nunarsuarmi pitsaanersaavoq, tassaasoq folkepension inuinaallu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaat, tamatumuunakkullu ilaatigut utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsinneqarsimavoq kiisalu inuit soraarinnngoraangamik inuuniarnermik pitsaassusaa attatiinnarsinnaavaat, Forsikring & Pensionimi pisortap tullia, Jan V. Hansen, oqaluttuarpoq.

Danmark har verdens bedste pensionssystem, der består af en folkepension og private pensionsordninger, der dels sikrer, at fattigdom blandt ældre er stort set udryddet samt at folk kan opretholde deres levestandard efter pensionsalderen, fortæller vicedirektør i Forsikring & Pension, Jan V. Hansen.



Savalimmiuni pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartitaanerup eqqunneqarnera naammagisimaarneqarpoq, tassuunakkut qulakkeerneqarmat ukialunnguit qaangiuppata pisortat soraarnerussutisianut artukkerneqannginnissaat. Taamatut oqaluttuarpoq Betri Pensjónimi siulersuisut siulittaasuat Mortan Poulsen.

På Færøerne er der udbredt tilfredshed med indførelse af en obligatorisk pensionsordning, der er med til at sikre, at der ikke springer en økonomisk bombe i det offentlige pensionssystem om få år. Det fortæller bestyrelsesformand for Betri Pensjón, Mortan Poulsen.



Thorshavn.

Siulliunnngilagut

Danmarkimi Savalimmiunilu soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinerit innuttaasunit annertuumik tapersorsorneqarput. Danmarkimi kajumissutsimik aaqqissuussinerupput, inuit 80 procentii akiliisarlutik, Savalimmiuni Kalaallit Nunaanni aaqqissuussinertut ittumik pinngitsaalisaa sumik soraarnerussutisinissamut akiliisarnissaq eqqunneqarsimalluni

All. Trine Juncher Jørgensen

Qallunaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaariaasiat ukiuni arlalinni tulleriisiinnarlugu nunarsuarmi pitsaanerpaatut toqqarneqartarsimavoq. Tamatumunnga pissutaavoq pisortat pitsaasumik soraarnerussutisiaqartitsinerat, folkepensionimik taaneqartartumik, aammalu qallunaat 80 procentii suliffimminnit namminersortutulluunniit namminneerlutik soraarnerussutisiaqalernissaminut ileqqaarmata.

– Utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsissimavarput. Nunani allarpassuarni utoqqaat akornanni piitsuuneq ajornartorsiutaasorujussuuvog. Tamatuma saniatigut utoqqalinersiaqartitseriaaserput pitsaasuuvog, tassa amerlanerpaat soraarnerussutisiaqaleraangamik aningaasarsiaat killilimmik appartarmata. Tassa imaappoq, aningaasaqarnikkut inooriaasertik attatiinnarsinnaavaat assersuutigalugulu soraarnerussutisiaqaleraangamik najukkaminniinnarsinnaallutik. Tamanna ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu annertuumik naleqarpoq, Forsikring & Pensionimi, Danmarkimi sillimmasiinermut soraarnerussutisiaqalernissamullu suliffeqarfiit kattuffianni, pisortap tullia Jan V. Hansen oqarpoq.

Soraarnerussutisiat akissarsiallu

Danmarkimi soraarnerussutisianut ileqqaarnissamut inatsiseqanngilaq, taamaakkaluartoq soraarnerussutisiat Danmarkimi sulisartoqarnerup aaqqissuusaaneranut ima akuutigilersimapput qal-

lunaat tamangajavimmik soraarnerussutisianut akiliisarlutik. Tamannali nammineerluni takkussi-manngilaq.

1957-imi folkepension eqqunneqarpoq 1964-imi ATP-mik aaqqissuussineq atulerpoq, tassungalul sulisitsisoq sulisartorlu akiliuteqarnissaminut pisussaaffeqarput. Sulisartoqarnermi soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerit amerlanersaat 1930-ikkunni pilersinneqarpoq, LO-milu aammalu FTF-imi ilaasortat 1960-ikkunni ilanngupput. 1987-imi sulisartoqarnerup sinnera tamakkingajallugu isumaqatigiissuteqartoqarpoq.

Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periutsunut pingaarutilik tassaavoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaagaq koruuni ataaseq akissarsiatut koruunitut ataatsitut naleqartigissamat.

– Oqimaatigiissitsineq tamanna Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamik isumamut sunniuteqarsimavoq. Akissarsiortoq akissarsiami ilaanik ukiuni 40-60-imi ileqqaartinniaaraanni pingaaruteqarpoq tamassuma ataasiakkaanut aningaasaliisuteqarluanertut misigineqarnissaa. Politikkikkut noqissinnaaneq aalajangiisuuvog, aningaasat annertuumik akileraaruserneqarnissaat tammarnissaalluunniit inuit ernumassutigissanngimmassuk. Tulliullugu pingaaruteqarpoq soraarnerussutisiat tunniunneqaraangata pisortat periusaannit annertuallaamik ilanngarneqannginnissaat. Qujanartumik soraarnerussutisianik aaqqissuusseqqinnikkut tamanna qulakkeerneqarsimavoq, taamaasilluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq akilersinnaaqqilerluni, Jan V. Hansen oqarpoq.

Soraarninngornissamut ukiut iluarsineqarput

Qallunaat soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineranni aalajangiisoqarsimavoq soraarninngornissamut ukiut inuunerup siviussusaata ineriartornera malissagaat. Tassa imaappoq, inuusunerujartortilluni ukiut inuuffissat amerlanerussapput, taavalu kingusinnerusumik soraarninngortoqassaaq.

– Soraarninngornissamut aaqqissuusseqqinnerit 2006-imeersoq 2011-meersorlu pissutigalugit Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periuiseq qulakkeerneqarpoq. Tamanna pisariaqarsimavoq ukiut suliffiullutik akileraarfusut ukiullu

soraarnerussutisiaqarfiit siviussusaat eqqortumik oqimaatigiissinniarlugit, Jan V. Hansen oqarpoq, tamannalu taavaa aningaasaqarnermik eqqarsarnertut siunissalerujussuartut siumullu isigisutut.

Sulili ikinnerusunik peqarpoq Danmarkimi soraarnerussutisiaqalernissamut periutsip avataaniit-tunik. Tamakkua tassaapput namminersortut, sulisartut ilaat ikittut kiisalu sulisartoqarnerup avataaniittut.

– Tamakkua tassaapput inuit immikkoortorujussuit; ilaat ingerlalluaqaat ileqqaartarlutillu, allat aningaasarsiaat nikerarnerupput kiisalu annikitsumik aningaasarsiortut, sulisartoqarnerup avataaniittut assersuutigalugu siusinaartumik soraarnerussutisialiit. Kingulliit ileqqaarnissaminut periarfissaqanngillat, aappaatigulli aamma soraarnerussutisiaqalernermikkut akissarsiaat imatorsuaq appariaratik. Allat allatigut kajumissaarutitigut akileraarutitigullu iluaqutissiinnikkut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisinniarneqarput.

– Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuus-

innarnerat, pissutigalugit utoqqalinersiaqalersusarpassuit pisortat kisimiillutik isumagisinnaassanngimmatigut. Taamaattumik pinngitsaalisaa sumik soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinik-kut aamma folkepension iluarsineqarpoq, tamannalu Savalimmiuni paasineqarsinnaasimavoq, ki-siannili annertuumik oqallitsitsisimalluni, Betri Pensjónimi, Savalimmiuni soraarnerussutisiaqalernissamut suliffeqarfiit pingasut ilaanni, siulersui-suni siulittaasoq, Mortan Poulsen oqarpoq.

Pinngitsaallineqarluni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartitsineq pissutigalugu Savalimmiormiut tamarmik annikinnerusumik soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisarput. 2018-imi aki-liutissaaq akissarsiat 4 procenteraat. 2015-imi 15 procentinngorsimassaaq. Danmarkimi taamaanngitsoq soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakat ingerlaannaq akileraaruserneqartarput, tamannalu pissutigalugu soraarnerussutisiat tunniunneqaraangata akileraaruteqarneq ajorput. Politikerit aamma soraarnerussutisiat inunnut tun-

” Utoqqaat akornanni piitsuuneq atorunnaarsissimavarput. Nunani allarpassuarni utoqqaat akornanni piitsuuneq ajornartorsiutaasorujussuuvog ”

seqqinnerit, akuersissutigineqangajalersut kingunerissavaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq annertunerusumik akilersinnaassasoq. Neriutigaarput naatsorsuutigalugulu gruppit tamakkua ilaat ileqqaalissasut.

Savalimmiuni pinngitsaalisamik ileqqaartinneqarput

Savalimmiuni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussineq pinngitsoorani peqataaffissaq 2014-imi atulerpoq, ukiuni arlalinni piareersarneqareersimalluni.

– Politikerit innuttaasullu pinngitsaalisamik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq kisaatigisimavaat, pissutigalugu amerlanerpaat takusinnaasimammassuk innuttaasut amerliartornerat katitigaanerallu, tassa utoqqaat amerligaluttu-

niunneqartarnerat aqunniarpaat, taamaasilluni aningaasat tamaasa ataatsikkut tunniunneqartar-natik, livrentetulli soraarnerussutisiatullu naaffertumik tunniuttarlugit.

– Taamaasilluni politikkikkut anguniagaasi-mavoq qulakkiisallugu inuit soraarnerussutisiatik tamaasa ingerlaannaq atussanngikkaat, ukiunulli soraarnerussutisiaqarfinnut agguarlugit pisassa-gaat, Mortan Poulsen oqarpoq.

Sulisitsisup akissarsitsinerit tamaasa soraarnerussutisiasanut akiliutit inatsisikkut aalajangersak-kat akilertarpari. Sulisoq toqqaasimanngippat so-raarnerussutisiasat sumut ingerlatinneqassaner-sut sulisitsisup pensionsselskabi aningaaserivil-luunniit aningaasanik ikisarfissaaq toqqassavaa. Taamaasilluni qulakkeerneqarpoq kikkut tamar-mik akissarsiortut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisarnissaat.

Allatseqarfipput Nuummiippoq maannakkullu sulisut arfiniliuvugut.
Vores sekretariat er placeret i Nuuk og vi er pt. seks medarbejdere.



Saamerlernit: Nuka Bilo Heilmann, ikiorti ilinniakkamik ingerlatsisoq – taartaasartog • Pâviâraq Heilmann, Allattoqarfimmi pisortaq • Emma Junge Dalager, Siunnersorti Søren Schock Petersen, Pisortaaneq • Amalie Nielsen, Siunnersorti • Michael Linfos, Tuniniaanermut pisortaq

Fra venstre: Nuka Bilo Heilmann, studentermedhjælper – vikar • Pâviâraq Heilmann, Sekretariatschef • Emma Junge Dalager, Konsulent Søren Schock Petersen, Administrerende Direktør • Amalie Nielsen, Konsulent • Michael Linfos, Salgschef

Naalakkersuisut SISA toqqarpaat Soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 21, 28. november 2016-imeersoq tunngavigalugu akiliutinik tigooraanermut isumaginnittussatut.

Naalakkersuisut har valgt SISA som forvalter af indbetalinger til den obligatoriske pensionsordning efter Inatsisartut Lov nr. 21 af 28. november 2016.

SISA suua

Michael Linfos
SISA-mi tuniniaanermut pisortaq

Matuma siornatigut allanneqareersutut Nunat-sinni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaa-saateqarfiuvugut.

Oqariartuut tassaavoq soraarnerussutisiaqa-lernissamut aaqqissuussinernik pilerinartunik, katersat erniaannik qaffasinnerpaanik aammalu nalorninartoorfiusinnaasut appasinnerpaaf-

fimmi inissisimatitsillugit tunniussaqarnissarput. SISA ilaasortanik pigineqarpoq aktiaatilinnut sin-neqartoorutinik tunniussisussaanngitsoq.

SISA pilersinneqarpoq 1999-imi sulinermik inuussutissarsiuteqartunut SIK-ip isumaqatigiissu-tai tunngavigalugit akissarsiaqartitaasunut soraar-nerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfittut.

SISA-p 2016-imi soraarnerussutisiaqalernissa-mut ileqqaakkat agguaqatigiissitsilluni erniaqar-titsinermi niuverneq tunngavigalugu erniaqar-titsinermut allannortippaa. Tamatuma kingu-

nerisaanik SISA-mit 455 mio. koruunit sinnerlugit naliliutit ileqqaakkat ilaasortanut tamanut ag-guaanneqarput. Aningaasat taakku SISA-mi ilaa-sortat ilaqqagaannut agguanneqarlutik inissin-neqarput 2016-ip naalernerani.

Tamatumunnga ilutigitillugu siulersuisut aala-jangiipput suliffeqarfiit soraarnerussutisiaqaler-nissamut aaqqissuussinernik neqerooruteqartar-nissamik Nunatsinni suliatigut sammisanut tama-nut suliffeqarfinnut assigiinngitsunut aamma tamanut aamma kattuffinnut.

SISA kisitsisit najoqqutassat:

- 3.135,8 mio. koruunit 31. decembari 2017 killiffigalugu soraarnerussutisiaqa-lernissamut ileqqaagaapput.
- 210,2 mio. koruunit 2017-imi toqqortatut isertinneqarput 2017.
- Ilaasortamut ataatsimut aningaasartuut: 387 koruunit 2017-imi.
- Nunatsinni suliffeqarfiit 200+ SISA-mut soraarnerussutisiaqalernissamut sulisu-minnik akiliussisarput.
- Ilaasortat 35.500 missaanniipput.
- Soraarnerussutisiaqartut 800-t 2017-imi 32,4 mio. koruuninik pisartakkaminnik pissarsipput.

Nøgletal for SISA:

- 3.135,8 mio. kroner i samlet pensions-opsparing pr. 31. december 2017.
- 210,2 mio. kroner i indbetalte bidrag i 2017.
- Omkostning pr. medlem: 387 kroner i 2017.
- 200+ grønlandske virksomheder indbe-taler til pension i SISA for deres ansatte.
- Cirka 35.500 medlemmer.
- 800 pensionister modtog 32,4 mio. kroner i ydelser i 2017.

Hvem er SISA

Michael Linfos
Salgschef SISA

Som tidligere beskrevet er vi en grønlandsk pen-sionskasse.

Missionen er at levere attraktive pensionsord-ninger med det bedst mulige afkast og den la-

vest mulige risiko. SISA er ejet af medlemmerne og skal ikke levere et overskud til aktionærer.

SISA blev etableret i 1999 som pensionskasse for medarbejdere ansat under SIK-overenskomst.

I 2016 omlagde SISA pensionsopsparingen fra et produkt på gennemsnitsrente til et produkt på markedsrente. Det betød, at SISA kunne fri-gøre og fordele over 455 mio. kroner af de op-

sparede værdier til medlemmerne. Disse penge blev sat ind på medlemmernes opsparing i SISA i slutninger af 2016.

Samtidigt besluttede bestyrelsen, at tilbyde firmapensionsordninger inden for alle fagområ-der og til alle typer af virksomheder og organisa-tioner i Grønland.